Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эмнай 1921 оной ...брин 21-һээ гарана | № 181 (14292) | 1976 оной августын 3, вторник | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НУХЭР С. В. АНГАПОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтооно:

нүхэр **Ангапов** Семён Васильевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной августын 2.

ХАМТЫН МАЛДА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ— ХАМАГ ЗОНОЙ ХАБААДАХА ХЭРЭГ

ХОЁР ХАЛААНДА

...анай совхоз нниитынгээ ...а малда витаминтай гу... бэлэдхэдэг болоһоор үни... юм.

...үнөөшье жэлдэ ажахын ...М-0,65 түхэлэй агрегат ...ой гурил гаргаха ажал... ...эртээнһээ бэлдэгдэһэн ...а. Гадна һая абтаһан ... нэгэ шэнэ түхеэрэлгэ ... тодхогдоо.

...игэжэ ажахыда хоёр аг... ... һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. ...инистнүүд Александр ...еевич Шубин, Николай ...йлович Паньков гэгшэд ...ын гурба-дүрбэн жэ... туршада һайн шанартай ...ар совхозойнгоо мал ...на. Даниил Степановича Быков, Иван Павлович Быков хоёрдохи агрегадайнь ахалагша машинистнүүдээр томилогдоо. Агрегадууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Эндэ бүхыдөө 28 хүдэлмэришэн хүсы үбһэ, донник, халаахай ба горох обёос хоёрой холимол ургаса гэхэ мэтые сабшажа, хэршэжэ, гранулированна гурил болгон гаргана.

Бэрхэ тракторист А. Паньков КУФ-1.8 түхэлэй машинаар ногоо унагаадаг. Тиихэдэнь В. Паньков, Г. Сидоров, С. Паньков ба М. Паньков гэгшэд сабшагдаһан лабша ногооё агрегадта зөөнэ. Бүхыдөө 320 центнер ногоо зөөһэн Владимир Иннокентьевич Паньков мүрысөөндэ шалгаржа ябана.

Һүүлэй мэдээгээр урагшатай һайнаар хүдэлжэ байһан эдэ механизаторнууд 600 центнер һайн шалартай ногооной гранулированна гурил бэлэдхээд байна.

Н. БУРЦЕВ,
Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ҮБГЭН, ЗАЛУУГҮЙ—ҮБҺЭНДӨӨ

Нниитын адууһа малда бар... хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри мүнөө эгээл шу...ла хэрэг болонхой. Энэ зо...илгоёо урагшатайгаар дүүр...хын тула Хяагтын аймагай Алтайн совхозой хүдэлмэри...шэд эдэ үдэрнүүдтэ эдэбхи...тэйгээр ажаллажа байна.

Тэрэшэлэн үбһэшэдэй дун...а социалис мүрысөө эмхид...хэ асуудалда горитой ан...харал хандуулагдана. Социалис мүрысөөнэй дүн та...һан үдэр бүхэндэ согсологдожо, илажа гараһан звено...ой гэшүүдэй хүндэлэлдэ Ажалай алдар солын улаан ...г совхозой түбтэ үргэгдэ...хэ юм. Һайнаар хүдэлжэ, ехэ хэмжээнэй, һайн шанар...тай тэжээл бэлэдхэһэн үб...шэд мүнгэн шанда хүртэ...хэ байна. Нэгэдэхи мүнгэн шан 150 түхэриг, хоёрдохи — 125, гурбадахи — 100 ...хэриг юм.

Звено бүхэндэ арадай хи...лтын пост эмхидхэгдэнхэй. ...эшээлхэдэ, В. Очировай хүтэлбэрилдэг звенодо энэ постые Ц. Цыренжапов, Б. Тулбуреевэй звенодо — А. Гунсурунов ударидана. Үбһэеэ һая сабшажа эхилбэшье, эдэ нүхэднай сахилгаан хүудаһануудые гаргажа үр...ди...эн байна.

Бидэнэй эндэхи сабшалан дээрэ ерэжэ, үнинэй механизатор Г. Банзаровтай хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө жэлдэ ногооной ургаса яһала һайн. Гектар ... 30 центнер үбһэ абахаар хараалнабди. Энэмнай Н. Мункуевай эрхимээр ажаллаһанай ашаа урэ болоно гээшэ.

Николай Мункуев тус совхозой хонишон юм. Тиибэшье гол ажалайнгаа хажуугаар үбэлдөө сабшалан дээрээ тошо халяажа, һүүлээрнь сабшалангаа хэдэн удаа уһалаа. Мүнөө энэ нүхэр өөрынгөө ургуулһан ногоо сабшахаяа үбһэшэдэй звенодо ажаллажа байнхай.

Мүн набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эндэ ехэ анхарал табигдана. Аймагай эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, һургуулиин һурагшад болон багшанар, пенсионернүүд набшаһата тэжээл бэлэдхэлсэнэ. Зүүн-Дунгуй гэжэ газарта Алтайн библиотекые даагша коммунистка С. Батороваг ударидажа байһан бригада эмхитэй һайнаар ажаллана. Хүн бүхэн гурбан центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ уялгатай.

Һүүлшын үдэрнүүдтэ Хяагтын аймагаар бороо ехээр орожо, тэжээл бэлэдхэлгэдэ һаад хээ. Тиибэшье Алтайн совхозой хүдэлмэришэд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Механизатор Г. Ж. Банзаров (баруун гарһаа) КПСС-эй Хяагтын райкомой агитаци, пропагандын таһагые даагша И. А. Полынцевтай хөөрэлдэжэ байна.

А. СУРМАЧАЙ фототекст.

Мянган центнерээр үлүүлхэ

Эгээл мүнөө хээрын сабшалангай ногооной сэсэг набшаяа хүсөөд, шүүһэ шэмэ дүүрэн, протеин, каротин элбэгтэй байхадань сабшажа абаад, сенаж дараха гээшэ. тон ехэ удхашанартай.

Энээнине хараадаа абажа, манай колхозой хоёр звено үшөө июлиин 18-һаа сенаж бэлэдхэжэ эхилһэн юм. Ажахын сабшалан дээрэ элдэб түхэлэй арба гаран трактор, табан косилка, тармуурнууд, погрузчигууд углөөнһөө үдэшэ болотор хүдэлгэгдэнэ. Эндэ 450 тонно сенаж дарагдаа, траншейнь нарин нягтаар хушагдаһан байна.

Мүнөө табан косилка нэгэшье һаатангүй сабшана. Һалхинда нэгэ бата һэбэрүүлэгдэһэн шэмэтэй ногооень арбан табан автомашина. тракторнууд таһалгаряагүй зөөжэ. гүнзэгы траншей руу буулгана. Тэндэ С-100 түхэлэй мантан томо трактор асарагдаһан, ожорһо һайса нягтаруулан дарана. Бүхыдөө 700 тонно сенаж дараха даабари дүүргэгдэхэ ойртоо.

Гадна ажахынгаа адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула үбһэ ногоо ехээр сабшажа һүрилхэ, тюк болгон уяха хүдэлмэридэ үбһэшэдэй арбан звено табигданхай. Тэдэнэй хоёрынь — хүсэд оньһожоруулагдаһан, тэндэ хамтадаа найман механизатор хүдэлмэрилнэ. Сенаж дараха ногоо сабшажа дүүргэээд, олтирогой 85 гектар сабшалан дээрэ үбһэ прессовалжа эхилһэн звеное дүршэлтэй механизатор Алексей Афанасьевич Перелыгин хүтэлбэрилнэ. Үнинэй коммунист Яков Васильевич Ткачевой даажа абаһан хоёрдохи звено Сухой остров гэжэ газарай 100 гектар сабшалангай үбһэ мүн лэ прессовалжа, ажахынгаа түб һууринда эльгээжэ эхилэнхэй. Бэшэ найман звенонуудай шарганууд дээрэ һүрилнэ.

Хэдэн үдэрэй туршада хура бороо ехээр орожо, ажалмнай хойшо татабашье, һаянай тогтоһон нарата үдэрнүүдтэ ажахымнай үбһэшэд үдэр бүри гушаад һүри бодхооно.

Богонёор хэлэбэл, манай колхозой хүдэлмэришэд мүнөө жэл гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер үбһэ абаад, бүхыдэнь 17 мянган центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ, түсэбөө мянган центнерээр үлүүлхээр шиидэнхэй.

А. ПАВЛОВ.
XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.
Бэшүүрэй аймаг.

ҮДЭР БҮХЭНИИЕ ҺАМБААШАЛАН

Захааминай аймагай совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Һүүлэй үедэ хура бороо хэмһээ үлүү орожо, үбһэшэдэй ажалда нилээд һаад ушаруулба. Тиигэбэшье совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд наратай үдэр. час бүхэниие һамбаашалжа, шадаал һаа ехэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдожо байнхай.

Санагын совхозой коллектив энэ шухала удха шанартай хүдэлмэридөө эмхитэйгээр ороһон байгаа. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ энэ совхозой 300 гаран хүн хабаадуулагдана. Үбһэшэдэй звенонуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Никита Базарович Хадаевай хүтэлбэрилдэг звено эрхимлэнэ Түрүүшын хэдэн үдэрэй туршада тус звеногойхид 200 гаран центнер үбһэ абажа, һайн шанартайгаар һүрилөө. Тиихэдэ Мунко Дашадылыкович Уржановай звенодо 200-гаад центнер үбһэн абтанхай.

Энэ совхозой механизаторнууд Ц-Д. Цыренжапов, Ш-Н. Цыбенов, гар хажууршад Д-Д. Тарбаев, Ш. Хадаев, һургуулиин багша Б. Бахутов болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Тиихэдэ Енгорбойн совхозой гурбадахи отделениин коллектив тэжээл бэлэдхэлгэеэ эмхитэйгээр эхилээд, муу бэшээр үргэлжэлүүлнэ. Үбһэ сабшалгада 70 гаран хүн хүдэлжэ, табан звенодо хубаарилагданхай. Хамтадаа 200-гаад гектарай ногоон унагаагдаа. Һаяын үдэрнүүдтэ түрүүшын һүринүүд бодхоогдобо.

— Тракторай дүрбэн косилка ногоо сабшажа эхилбэ. Ногооной ургаса нёдондонойхиһоо һайн. Тиимэһээ гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнер үбһэн абтахаар багсаагдана. — гээд отделениие эрхилэгшэ П. Ш. Цыденов хөөрэнэ.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ аймагай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд туһална.

Б. ЖАНЧИПОВ.

СОШОРДОМО ДОХЁО

ОРОЙТОҺОН МҮРТӨӨ, УДААРНА

Аймагай «Авангард», «Советская Россия» колхозууд хабарһаа хойшо сабшалангаа бүлүүр станцяар. һубаг. ханаабаар уһа табижа, хэдэн дахин уһалаа юм. Жэшээнь. «Авангард» колхозой үнинэй луговод Н. Е. Черных гэгшын звеногой 143 гектарай га бүриһөө 20 центнер үбһэн абтахаар.

Гэхэтэй хамта тус колхоз мүнөө хүрэтэр нэгэшье центнер үбһэ һүрилөөгүй, бүхы 347 гектар сабшалангайнгаа ороойдоол 30 гектарайнь ногоо сабшаа нэрэтэй.

Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд түрүүнһээ хойшо сабшалангай ногоон һайса ургаг, хүлеэн татажа үбһэндэ орохобди гэһэн һанамжа баримталаад, бригадануудаа яаруулаагүй. Тэрэнһээнь уламжалан, звено, бригадануудынь үбһэ хуряалгада саг соонь бэлдээгүй, һанаа амар һууһан байшоо. Мүнөө болоходо, тэрэ нобшоролгонь үшөө үргэлжэлһөөр.

«Советская Россия» колхоз бүхы 484 гектар сабшалангайнгаа һаял 57 гектарайнь ногоо сабшаа.

— Мүнөө үень хура бороо орожо, сабшаһан үбһэ хуряажа абахыемнай һаатуулна. Тиимэһээ ногоо ехээр сабшажархихаяа айнабди, — гэжэ «Советская Россия» колхозой түрүүлэгшэ М. К. Мокров хэлэнэ. Теэд энэ үедэ эндэ сенаж ехээр дараха арга боломжо гүйсэд байгаа. Эндэхид үнгэрхэдөө һая болотор сенаж дараха нүхэеэшье бэлдээгүй байшоо. Дээрэ дурсагдаһан ажахынууд тус тустаа 300 гаран тонно сенаж дараха даабаритай. Гэбэшье һүүлэй мэдээгээр эдэнэр нэгэшье тонно сенаж бэлэдхээгүй.

Аймагай олонхи ажахынуудта витаминтай ногооной гурил гаргаха АВМ-04 түхэлэй агрегадууд бии юм. Теэд тэдэнэй олонхинь бүри һая болотор хүдэлгэгдөөгүй. байгаа. Жэшээнь, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын байгша ондо аяар 3000 центнер витаминтай ногооной гурил гаргаха аад, һаял 150 центнер тиимэ тэжээл бэлэдхээ. Һуралсалай-туршалгын «Байкал» ажахыда «АВМ-04» түхэлэй агрегадынь үшөө хүдэлгэгдөөгүй.

Малай шухала тэжээл — витаминтай ногооной гурил гаргаха хэрэгтэ хоёр ондоогоор хандаһан нэгэ иимэ жэшээ дурдамаар. «Маяк» колхоздо АВМ-04 түхэлэй түхеэрэлгэ бүри нюлиин эхеэр тодхогдоод, хоёр халаанда һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Мүнөө энэ ажахыда 550 центнер ногооной гурил гаргагдаа. Харин тиихэдэнь Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тиимэ түхеэрэлгэ баһал үнихэнэй хүдэлгэгдэжэ байна. Гэбэшье эндэ оройдоол 120 центнер витаминтай ногооной гурил татагдаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые иигэжэ унжагайруулха, гэдэргэ татаха саг һалаа. Хүн зоной, машина техникын хүсэ гүйсэд элсүүлэн, эршэмтэй шангаар ажаллаха шухала.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ДАХУУЛАН

Коммунист Борис Намсараев наһаар залуу болобошье, бүхы ажал хүдэлмэри һайн мэдэхэ, дүршэлтэй үнинэй механизатор юм. Өөрынгөө мэргэжэлээр хоёрдохи класстай болоһон хүн.

Энэмнай ажахынгаа комсомол-залуушуулай эмхиин комитедэй гэшүүн. Энэ залуу коммунистые совхозойнь партийна комитет харюусалгатай болохо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ комсомол-залуушуулай звеное даагшаар томилжо, Мухар гэжэ газарта эльгээгээ.

Тус звено 150 гектар хээрын сабшалангай талмай дээрэһээ гектар бүриһөөнь 13—15 центнер үбһэ абаха гэһэн зорилго урдаа табяад, хэлэһэндээ хүрэжэ байна. Энэ звенодо Үлэгшэнэй дунда һургуулиин һурагшад Люба Очирова, Баяр Намсараев (8-дахи класс), Ринчин Цыренов, Бальжинима Очиров (9-дэхи класс), Баяр Очиров (6 дахи класс). Хэшэгтэ Очиров (7-дохи класс) гар хажуураар үбһэ сабшахадаа шадал тэнхээтэй, бүтээсэтэйгөөр хүдэлдэг хүбүүд, басагад гэжэ магтуулна. Эндэ 80 наһатай хүнгэн сарюун үбгэн пенсионер Гомбо Золтоевич Цыренов залуушуулай хоол бэлдэхэ, хажуур, тармуурнуудыень заһаха даалгабаритай.

Эндэ үбэлжэдэг малшад Баяндай Дашеев, Данзан Дашижапов, Д-Цырен Очиров гэгшэд һүри сомоонуудые жэрылгэнэ. Һүүлшын мэдээгээр тус звено сабшалангайнгаа хахадые сабшажа дүүргээд, тармажа, һүрилжэ байна.

Түрүүшын арбан хоногой социалис мүрысөөнэй дүнгөөр энэ звено түрүү һуурида гаража дамжуулгын Улаан тугханда хүртэжэ, тэдэнэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдөө. Залуушуулай звено абаһан уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеное даагша залуу коммунист **Б. Намсараев.**

Д. АЮШЕЕВЭЙ фототекст.

БАРИЛГА ХЯМДААР, ТҮРГӨӨР, ШАНАРТАЙГААР ХЭХЭ

АЖАЛНАЙ ХАРЮУСАЛГАТАЙ

Шэнээр баригдаһан байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые дулаасуулха халуун уургалай соргонуудые татаха, батарейнүүдые тодхохо тон харюусалгатай ажал манай 2-дохи СМУ-гай барилгашад хэдэг. Ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа болохоор бэшэл юм. Муу шанартайгаар ажалаа хээ һаашни. барилга һаатаха. Эдэ бүгэдые барилгашад һайн ойлгодог. Мүнөө манай барилгашад городой олохон объектнүүд дээрэ хүдэлнэ. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив трикотажна фабрикын корпус соо халуун уургалай соргонуудые тодхожо байна. Энэ ажалаа һайн шанартайгаар хэхын түлөө бидэнэр яһала оролдонобди. Теэд элдэб олон шалтагаануудһаа боложо, ажалнай удаанаар хэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, трикотажна фабрикада уһа, халуун уурал дамжуулха соргонуудай ханааб малтагдаһан юм. Энэ ажалай дүүргэгдээгүй байтар газар малтаха техникэеэ бэшэ тээшэнь эльгээһэн байна. Малтагдаһан ханааб хура бороогой уһанһаа нуража байна. Тиигэжэ энэ ажалаа шэнээр эхилхэ баатай болонобди. Үбэлдөө газар малтаха техникэ ходо эбдэржэ, миин байдаг, бидэниис һаатуулдаг. Барилгын материал ходол дуталдадаг.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта 656 кубометр бетон, 1.062 мянган хирпиисэ, 822 кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, 3.500 метр сорго, 212 тонно түмэр дутуу абаһан байнабди. Энэ материал бүгэдыень абаа һаа, бидэ ехэ ажал хэхэ һэмди. Иимэ дутагдалнуудтай эбсэжэ болохоор аал!

Барилгашадые материалаар хангаха хүдэлмэрине һайжаруулха саг хүрэжэ ерээ гэжэ һанагдана. Тэрэгүйгөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхын аргагүй.

Манай Буряадай барилгын управлениин 2-дохи СМУ-гай хүдэлмэришэд эдэ бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор гаталан, түсэб даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Бидэнэр энэ жэлдэ 1 миллион 535 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритайбди. Түрүүшын хахад жэл соо 968 мянган түхэригэй барилга хэгдээд байна. Хоёрдохи хахадта хэхэ ажалнай үшөөл ехэ. Хүйтэн болохоһоо урда шэнээр баригдаһан байрын гэрнүүд соо соргонуудые оруулжа үрдихэ ёһотойбди. Энэ ажалаа коллективнай яһала урагшатайгаар хэжэ байна.

А. САВОЧКИН,
Буряадай барилгын управлениин 2-дохи СМУ-гай бригадир.

ОКТЯБРИИН ТҮСЭБӨӨР

Манай 575-дахи поездын хүдэлмэришэд бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, барилга түргэнөөр хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив 1976 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа гарган хүдэлжэ байнхай.

Бригададамнай 28 хүн хүдэлнэ. Оронойнгоо ехэ барилганууд дээрэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон зон эндэ бии. Хүдэлмэриин олон ондоо мэргэжэлтэйнүүд. Бригадымнай гэшүүд бетоноор шудхалаа хэхэ, шулуугаар, модоор барилга хэхэ шадалтайнууд. «Нэгэн бултанай, булта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлнэбди. Энээн дээрэһээл манай бригадын коллектив үдэр бүринигөө нормые 45—50 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Бидэнэр 150 хүнэй һуужа эдеэлхэ столово Северобайкальск посёлогто барижа, һаяшаг ашаглалгада тушаагаабди. Мүнөө больницын комплекс барижа эхилэнхэйбди. Тиигэхэдэ үшөө 18 бүлэ айлай орохо гэр барижа байнабди. Энэ тон харюусалгатай барилгануудые саг болзор соонь ашаглалгада тушааха хэрэгтэй бшуу. Бригадымнай гэшүүд бүхы хүсэ шадалаа гарган. ехэл оролдожо хүдэлнэ гээшэ. Подрядна аргаар барилга хэжэ эхилэнхэйбди. Һайн талань ехэ олон. Хэрбээ хараалагдаһан болзортонь барилгаяа дүүргэжэ, барилгын элдэб зүйлэй материал ехээр арьбалжа шадабал, бидэнэр нэмэлтэ түлбэри абанабди. Барилга хэхэ шэнэ арга хэрэглэхэдэ бидэндэшье, үйлэдбэридэшье ашаг үрэтэй. Манай бригадын коллектив больницын комплексые хараалагдаһан болзорһоо 15 хоногоор урид ашаглалгада тушааха гэһэн зорилго урдаа табина.

Үдэр хоногой ошохо тума хүдэлмэришэднай эршээ улам шангадхана. Мүрысөөнэй дүн һара бүри согсологдожо, поездын коллективэй дундаһаа эрхимлэгшэд урмашуулагдана. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абадаг заншалтайбди.

Манай бригадын коллектив Ленинскэ комсомолой шанда хүртэһэн Александр Иванович Рябковой хүтэлбэрилдэг бригадые социалис мүрысөөндэ урижа, тэдэнтэй ажалай договор баталаа һэн. Бидэ дундаа ходо айлшалалсадаг, мүрысөөнэй ябасые шалгалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг болонхойбди. Александр Рябковой бригадын хүдэлмэришэд мүнөө сэнхир экранай программа дамжуулха станциин барилга дээрэ хүдэлжэ байна. Энэ ажалаа болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготой.

Минии бригадын коллективтэ «Партиин XXV съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдоо һэн. Бидэнэр урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой, шадамар бэрхэ хүдэлмэришэдтэй мүрысэжэ ябанабди. Эдэнэй хойно орохогүйн тула бидэнэр ехэ юумэ хэхэ болонобди даа. Түйлаһанаараа һанаагаа заһажа болохоор бэшэ. Саашадаа ажалаа бүри һайнаар эмхидхэжэ, 1976 оной даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар хүдэлжэ байнабди.

А. ЕРЕМЕНКО,
«Нижнеангарсктрансстрой» трестын 575-дахи поездын бригадир.

ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН БАЙХА ХЭРЭГТЭЙ

Ашаг үрын ба хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ бүри һайнаар хүдэлхэ, түсэбтэ даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ мүнөө хүдэлмэришэн бүхэн оролдоно. Дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ехэхэн эдэбхи үүсхэл гаргана. Манай 590-дэхи оньһожоруулагдамал нүүдэл колонной барилгашад Кабанскын аймагай хүдөөгэй ажалшадта байрын гэрнүүдые. оньһожоруулагдамал фермэнүүд болон бусад барилгануудые хэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ бидэнэр нилээд ехэ барилга хэһэн байнабди.

Мүнөө манай колонной барилгашад жэлдээ 24 мянган гахай шахан таргалуулха Мостовкын комплекс дээрэ хүдэлжэ байна. Энэ комплексын барилга жэлэй эсэс багаар дүүргэгдэжэ, ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Тон харюусалгатай саг орожо ерээд байна. Хамаг ажалаа һайн шанартайгаар хэжэ, энэ барилгаяа саг болзор соонь ашаглалгада тушаахын тула бидэнэр хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ гаргаха болонобди. Манай хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ яһала гэмгүйгөөр хүдэлжэ, бэшэшье объектнүүдые түргэнөөр барьяа. Барилга хэхэ түрүүшын хахад жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ һэн. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур өөрын хүсөөр 456 мянган түхэригэй барилга хэһэн байнабди. 12 бүлэ айлай орохо гэр, МТМ-гэй корпус ашаглалгада тушаагдаа.

Мостовкын комплекс дээрэ ехэ ажал хэгдэнхэй. Барилгашаднай бии байгаа арга боломжонуудаа шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, һайнаар хүдэлнэ. Минии даадаг бригадын хүдэлмэришэд халаанай туршада 250 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха даабаряа 280 метртэ хүргэнэ. Бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ, тэрэнээ бэелүүлнэшье.

Һайн шанартайгаар барилга хэхэ гэхэдэ, олон бэрхэшээлнүүд дайралдана. Цементын холисо дуталдана. Зарим үдэрнүүдтэ оройдоол хоёр машина холисо асардаг. Энэнь хэдэхэн час соо хүрэдэг. Бэшэ сагтаа миин һууха ушар гарана. Өөһэдөө холисо бэлдэхэ гэхэдэ уһан гү, али цемент дуталдаха.

Манай 590-дэхи колонной барилгашад 1976 оной даабари болзорһоо урид—ноябриин 7-до дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй барилга хэхэ гэһэн социалис уялга абаа бэлэй. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хаба шадалаа, бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ болонобди.

М. ДОРОФЕЕВА,
«Бурятцелинстрой» трестын 590 дэхи колонной бригадир.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ:

КОММУНИСТ БА ТЭРЭНЭЙ УЯЛГА

ҮНЭН ЗҮРХЭНЬӨӨ ДУРЛАБАЛ...

Партиин XXV съездын делегат Григорий Ефимович Бадмаевай «Коммунистын уялга ехэшье, харюусалгатайшье» гэһэн статья уншаад байхадаа, тэрээн соо хэлэгдэһэн юумые дэмжэжэ, өөрынгөө һанал бодол тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйгөөр энэ тэмдэглэл бэшэбэб. Тиихэдээ гол түсэб ажалдаа, даажа байһан хэрэгтээ коммунист хэр зэргээр хандаха ёһотойб гэһэн асуудалые хараадаа абаха һанаатайб.

1965 ондо КПСС-эй гэшүүн болооб. Тиихэдэ тракторно-таряан ажалай бригадые даагшаар ажалладаг байһан хүм. Урда тээнь, 1949—1950 онуудта ФЗУ-да һуража, электро-лебёдчигой мэргэжэл шудалаад, жэл тухай саг соо городто хүдэлөөб. Зүгөөр хүдөө нютаг руугаа ошоһойб гэжэ ходо һанагша һэм.

1952 ондо сэрэгэй уялгата албанда татагдаад, гурбан жэл болоод байхада, тэндэһээ табигдахадаа, үни маргажа байнгүй нютагаа бусашоо бэлэйб. Хүдөөгэй хүн хадамни газар намайе татаа юм гээбы даа. Механизаторнуудай курса дүүргэжэ, трактористаар ажаллажа эхилхэдээ, одоолшье өөрынгөө эзэлхэ ёһотой һуури ажабайдалдаа эзэлбэб гэжэ ойлгоһоноо мартагшагүйб. Тиигээд лэ тэрэ гэһэнһээ хойшо түрэл колхоздоо (мүнөө совхоз) хүдэлнэб.

Энээнһээ уламжалан бодоод үзэхэдэ, хүн бүхэн хадаа бүхы наһан соогоо хэжэ ябаха ажалаа наринаар шэлэн олобол, энэ хэрэгээ һайнааршье, аша үрэ ехэтэйгээршье хэхэ байна гээд һанагдана. Ямаршье ажалда зүрхэ сэдьхэлээрээ дурлажа, тэрэнээ дүүргэхэдэ, ниитэ аша туһань, ашаг үрэнь горитой байдаг лэ даа.

КПСС-эй Устав соо коммунистын уялга тухай тодо һонороор бэшээтэй. Тиимэһээ эдэ ёһо гуримууд манай ажабайдалай гол хуули мүн гээд хэлэхэ байнаб. Партиин XXV съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев игэжэ хэлээ һэн: «Партиин экономическа политикые коммунистнуудай, бүхы совет арадай нэгэн һаналтайгаар дэмжэлгэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түрүүшынь һарануудһаа эхилһэн габшагай ажал хадаа ээлжээтэ табан жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһанайнь шухала нүхэсэл болоно». Зүб лэ даа. Нэн түрүүн маанад, коммунистнууд, арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгэй манлайда ябалсаха, һайн энэ жэшээгээрээ ажалшадые габшагай ажалда уряалха уялгатайбди.

Мүнөө үедэ би отделениие эрхилэгшээр ажаллажа байнаб. Тиимэһээ даажа байһан коллективэйнгээ ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, хүдөө ажахын продукциинуудые заабол ехээр гаргахын түлөө тэмсэлэй улам үргэдэхэ ябадалда нүлөөлхэ, намда үзүүлһэн этигэл найдабарие дүүрэнээр харюулха, урдамнай табигдадаг эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлхэ уялгатай байнаб гээд ойлгоноб.

Һанал хэрэг хоёроо нэгэдүүлхын тулада юу хэхэ болоно гээшэбнб? Минии һанахада, ажалдамни жэжэ божо гол бэшэ юумэн үгы гээд лэ хүдэлхэ ёһотой. Гадна үдэр үдэрэйнгөө хүдэлмэридэ дашуураад, холын хараа уг зорилго тухайгаа мартахагүй байһамнай эли. Онсолходо, манай хэжэ байһан бүхы юумэн хадаа Эхэ ороноймнай, совет арадаймнай аша туһада зорюулагдана. Тиинһээ тиитэрээ хүн түрэлтэнэй һайн һайхан ерээдүй — Коммунизмын байшанда ороходо үнэтэй сэнтэй хубита болоно ха юм.

Манай хоёрдохи отделенидэ һү һаалиин нэгэ фермэ, хониной 12 отара бии. 400 гаран һаамхай үнеэн, хэдэн арбаад мянган хонин, шахагдажа байдаг 1300 үхэр. Үшөө хэдэн мянган гектар таряалан, сабшалан, бэлшээри... Эдэ бүгэдын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин шанар һайжаруулха зорилго коммунистнуудай түбхын түрүүндэ дүүргэхэ эгээл нангин уялга мүн.

Партиин XXV съездын хүтэлбэрилхы кадрнуудай урда табиһан эрилтэнүүд тухай би илангаяа һайнаар мэдэжэ абахые оролдооб. Юуб гэхэдэ, сагай эрилтэдэ таарамаар хүтэлбэрилхын тулада хододоо ургажа, ажалдаа хэрэглэдэг онол аргануудаа ходо шэнэлжэ, һайжаруулжа байха ёһотой болоно. Тиихэдээ партиин Уставай ёһо гуримуудтай хүдэлмэриее зохилдуулан ажаллахаһаа гадна, шэнэ үеын шухала зорилгонуудһаа уламжалан, партиин табиһан эрилтэнүүдые бохёохы аргаар ажал ябуулгадаа бэелүүлхэ гээшэ тон шухала гээд һанагдана.

Үшөө ямар юумэн минии ажалда шухала удха шанартай гээшэб? Һайнаар хүтэлбэрилхэ гэһэн ойлгосо хадаа шадаал һаа олон хүниие энэ хэрэгтэ элсүүлхэ гэһэн эрилтэ табина гээд би һананаб. Тиимэһээ отделениингээ зоотехник, агроном, ветврач болон бригадирнуудые өөрынгөө тон дүтын туһалагшанар болгожо шадабални, ажални урагшатай байха. Нэгэн һанал бодолтойгоор хүдэлхэ гээшэ энэ ушарта горитой удха шанартай.

Тиигэбэ набашье хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй түшэглэн ажаллаха гол хүсэн — партийна организаци мүн. Энэ коллективэй гэшүүн байһанаа мартангүй, өөрыгөө дээрэ үргэнгүй, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлдэ анхаралтайгаар хандан хүдэлбэлшни, амжалта заал һаа туйлагдаха.

Манай партийна эхин организациин бүридэлдэ 22 коммунист, партиин гэшүүндэ 2 кандидат ороно, инженер-мелиоратор Набан Пурбуевич Гомбоев секретарьнай. Онсолходо, тракторно-таряан ажалаймнай бригадые даагша, зоотехнигнай, агрономнай партиин гэшүүд юм. Тиимэһээ ажалда үзүүлэгдэдэг партийна нүлөөн нилээд дээшэлээ.

Энэ ямар аргаар туйлагдана гээшэб? Нэн түрүүн коммунист бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлһэнэй аша туһаар гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ Устав соо хараалагдаһан партиин гэшүүнэй уялга жэншэдгүй һайнаар дүүргэхэ эрилтэ табигдадаг гээшэ.

Коммунист Б. Самбаев хонишон юм. Юһэдэхи табан жэл соо амжалтатай һайнаар ажаллажа гараа. Мүнөөшье эршээ һуладхангүй хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө сүм дүүргээ. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалба.

Залуу коммунист Н. Пурбуев манай эрхим агитаторнуудай нэгэн. Даажа абаһан партийна даабарияа тэрэ эрхим һайнаар дүүргэдэг. КПСС-эй XXV съездын материалнуудай гүн удха шанарые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиихэдээ шагнагшадайнгаа онсо илгаае, эрдэм мэдэсые хараадаа абажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Б. Самбаев, Н. Пурбуев шэнгеэр хүдэлдэг, харюусалгаяа, уялгаяа иимэ һайнаар ойлгодог зон манай партийна организацида олон.

Мүнөөшье тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһын тулажа ерээд байхада, коммунистнууд лэ урагшаа һанаатайгаар ажаллажа, габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, нүлөөлхы ехэ үүргэтэй байһанаа бодото ажабайдал дээрээ харуулна. Энэл бэшэ гү Устав соо аржыса бэшэгдэһэн манай уялга?!

Устав... Партиин Устав... Коммунис партитай һайн дураараа хуби заяагаа холбооһэн хойноо тэрэнэй ёһо гуримуудта үнэн сэхэ ябаха гээшэ манай нангин уялга мүн.

Н. ДАНДАРОВ,
«Заветы Ильича» совхозой II отделение эрхилэгшэ.
Улаан-Үдын аймаг.

Владимир Васильевич Колодин Улаан-Үдын локомотив вагон заһабарилгын заводой вагон хабсаралгын цехтэ олон жэл хүдэлнэ. Дүршэл шадабаритай болоһон хүдэлмэришэн бэшэндэ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байдаг. Бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ. Олон жэл оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Колодин.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ЭРХИМҮҮДЭЙ НЭГЭН

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Миша наймадахи класс дүүргээд, Загарайн аймагай Ново-Ильинск станцида (түмэр замай) хэдэн жэлэй туршада ажаллаа. Удаань сэрэгэй уялгата албанда татагдажа, совет эрхэтэнэй гол уялгануудай нэгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, нютагаа бусаа бэлэй.

Залуу хүбүүн ажабайдалайнгаа харгы шэлэхэ болобо. Тиихэдээ техническэ ямар нэгэ мэргэжэл шудалха эрмэлзэлтэй байһанаа түрэлхидтөө тон һайнаар ойлгуулжа, Улаан-Үдэ ажаллахаяа ерээ бэлэй.

Авиационно заводто фрезеровщигуудай һурагшанар хэрэгтэй гэһэн соносхол Мишын анхарал татаадхёо. Тэрэ тус заводой кадрнуудай таһагай богоһо 1956 оной зун анха түрүүшынхиеэ алхан ороходоо, бүхы наһан соогоо хэжэ ябаха ажалаа шэлэн олобоб гэжэ огто һанаагүй байгаа ёһотой. Тэрэ гэһэнһээ хойшо таһалгаряагүй зүрхэ сэдьхэлдэнь дүтэ болоһон түрэл заводтоо дүй дүршэл ехэтэй фрезеровщик Михаил Нифонтович Сивцов ажаллана.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, тэрэ тон һайнаар хүдэлхые оролдодог һэн. Үнинэй фрезеровщик Павел Митрофанович Сахаров залуу хүбүүе хажуудаа абажа, мэргэжэлдээ һургаа, баян дүршэлөө дамжуулжа үгөө. Энэ хүн Михаил Сивцовой ёһотой хүдэлмэришэн болон хүмүүжэхэдэнь, болбосорон ургахадань, тон ехэ туһа хүргөө юм. Хэрэгтэй сагтань туһалха, заабари үгэхэ. Ажалһаа тарахадааншье хүбүүнэй ажабайдалаар ходо һонирхожо, шадал зэргээрээ туһалдаг һэн.

Удангүй Михаил Сивцов цехэйнгээ залуу хүдэлмэришэдэй дунда онсо шалгардаг болобо. Тэрэ эрдэм мэдэсээ, мэргэжэл шадабаряа бүри дээшэлүүлхэ гэжэ ходо оролдодог байгаа. Хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида һуража, 1962 ондо болбосоролой аттестат абахадаа. яһалашье омогорхоо бэлэй.

Михаил Сивцовой нэрэ заводой түрүү хүдэлмэришэдэй дунда нэрлэгдэдэг болобо. Мэргэжэл шадабаряар түгэс, дүй дүршэлөөр баян энэ хүдэлмэришэн залуу хүбүүд, басагадые өөрөө һургажа, ажабайдалайнгаа зам зүбөөр шэлэн олоходонь туһалдаг һэн. Юһэдэхи табан жэл соо Михаил Нифонтович 6 хүниие фрезеровщигой мэргэжэлдэ һургаа. Гадна уралан наринжуулгын 5 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, горитой алмалта, арьбалалта туйлаха арга боломжо олгоһон юм

Михаил Сивцов юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо сүм дүүргээд, мүнөө 1977 оной тоосоогоор ажаллажа байнхай. Мүнөө заводой суута хүдэлмэришэн нүхэр Фёдоровой үүсхэл халуунаар дэмжээд, арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые 3,5 жэл соо бэелүүлхэ социалис уялга абаба.

Иимэ үндэр уялга дүүргэхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб? «Нэн түрүүн өөрынгөө арга боломжонуудые наринаар шэнжэлжэ үзөө һэм. Тиигэжэ техническэ талаһаа бата үндэһэтэйгөөр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга табяад, баталан абааб» — гэжэ түрүү хүдэлмэришэн намтаи уулзахадаа хөөрөө һэн.

Гадна ажалайнгаа сагые зүбөөр хэрэглэхэ, эмхидхэлынь һайжаруулха шухала гэжэ Михаил Сивцов һайн ойлгоно. Хүдэлмэридөө хэрэглэдэг зэр зэсмэгүүдээ шэнэлэн заһаха, бүри һайн болгохо, деталь бүхэнэй бүтээлгын технологиие һайжаруулха, энэ ажалда гаргагдадаг сагаа богони болгохоһоо эхилээд, нөөсэ арга боломжонууд олон бии гэжэ Михаил Нифонтович мэдэнэ.

Тиимэһээ мүнөө абаад байһан социалис уялганууд соогоо уралан наринжуулгын 5—6 дурадхал оруулха тухай бэшэһэниинь, гайхалгүй. 7—8 залуу хүбүүд, басагадые фрезеровщигой мэргэжэлдэ һургаха гэжэ шиидэһэниинь мүн лэ һайшаамаар.

«Арбадахи табан жэл соо продукциин шанар һайжаруулгада, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Тиимэһээ энэ талаар баһал ехэ юумэ хэхэб» — гээд түрүү фрезеровщик намда хөөрөө.

Михаил Нифонтович 1964 онһоо хойшо продукциин шанарай талаар өөрын тамгатай болонхой. Гаргажа байһан продукциингаа шанар һайжаруулхын тулада тэрэ тон ехэ юумэ шэнэ табан жэл соо хэхээр хараална. Нэн түрүүн мэргэжэлээ, техническэ мэдэсээ саашадань дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гээд нүхэр Сивцов тоолоно. Энэ ушар продукциин шанар һайжаруулхадань туһалха байна ха юм.

Гадна ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудал тон шухала удха шанартай. «Олон ушарта цехэй, участогай хүтэлбэрилэгшэд шанар һайнтай материалаар саг соогоо маанадые хангадаггүй. Энээнһээ болоод, ажалайнгаа үнэтэ сагые гээнэбди. Тус асуудалые хамтаараа хэлсэжэ шиидхээгүй хадаа хуушан хэбээрээ байха янзатай. Бодожо үзэхэ хэрэгтэйл даа», — гэжэ Михаил Нифонтович һанаагаа зобоһон хэбэртэйгээр хэлэхэ юм.

Энэ талаар шанга эрилтэ табигдаа. Шанар һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудал ажалай һайн эмхидхэлгүйгөөр яашье шиидхэгдэхэгүй байһаниинь эли. Тиимэһээ нүхэр Сивцовой һанамжа зүб байнал даа.

Табан жэлэй түрүүшүүлэй нэгэн тухай хөөрэбэбди. Энэ хүнэй габшагай ажал олон шагналнуудаар тэмдэглэгдэнхэй гэжэ хэлэлтэй. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден, хэдэн медаль, «1973—1974, 1975 онуудай социалис мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгүүд тэрэнэй үбсүүндэ яларна.

Һайнаар хүдэлдэг, ажалша бэрхэ хүнэй гэр бүлэ жаргалтай байдаг. Михаил Нифонтович Сивцовойшье гэртэхин баһал жаргалтай. Һамганиинь, Светлана Романовна хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгшээр ажаллана. Ехэ хүбүүниинь технологическа институтда, бага хүбүүниинь наймадахи класста һурана.

Ажалаар олдоһон зол жаргал хадаа социалис общество хүсэндөө хүрэдэг гээшэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.
Улаан-Үдэ.

ДОСОО-БЭЕЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Гүрэн түрэдөө үхэрэй тарган мяха тушаажа, нэгэнтэ бэшэ Сэлэнгынгээ аймаг дотор суурхаһан Кировэй нэрэмжэтэ совхозой малшад зун намарай үедэ һүрэг малаа зулгэ ногоо элбэгтэй, тунгалаг һайхан уһатай хада майлын бэлшээридэ адуулдаг заншалтай. Тиимэ зуһалангуудай нэгэн болохо Досоо-Бэе гэжэ газарта Тубан Раднаевич Дашицыренов һамган Ханда Цыренжаповнатая 86 хашараг харууһалжа байдаг. Досоо-Бэе гээшэмнай одоошье гоё газар даа! Бүхэн, Оронго голнуудай хоорондо оршодог хадатай, талатай, ургаса ногоогоор, марса хужараар элбэг баян нютаг юм.

Совхозой түрүү малшад майн эхиндэ эндэ нүүжэ ерэһээр лэ хашарагуудаа шадамараар адуулжа, таргыень хүсээжэ байна. Мүнөө холын бэлшээридэ байһан малшад хашараг бүриин шэгнүүрые сутка дунда зэргээр мянган граммаар нэмээхээр хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүй оролдоно.

«Эрдэни элэхэ бүреэ үнгэ ородог» гэдэгтэл Тубан Раднаевич Дашицыренов 26 жэлэй туршада таһалгаряагүй түрэл Харганаа нютагтаа мал ажал дээрэ ажаллахадаа, жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүн туйлажа, арад зониигоо баяр баясхаланда хүртэжэ байдаг. Мүнөө энэ нүхэр жара наһанайнгаа дабаа дабаһаар гурбан жэл болобошье, урданайхидаал адли-сарюун хүнгэн, ажалша бүхэриг зандаа.

— Мал таргалуулха эгээл таатай хаһа ерэнхэй. Зунай дунда һара бороотой байжа, дайдын ногоон яһала һайнаар урганхай. Юрэдөө, хашарагуудаа шадажа бэлшээбэл, намарай хүйтэн болотор шэгнүүрыень яһала нэмээхэбди, — гэжэ Тубан Раднаевич баяртайгаар мэдүүлнэ.

Р. БАЛДАНОВ.

МАШИНА, ТЕХНИКЭЕ ҺАЙНААР АШАГЛАНА

(ЯРУУНЫН АЙМАГАЙ «ДРУЖБА» КОЛХОЗДО ТЕХНИКЭ ЗАҺАБАРИЛХА, ХАДАГАЛХА ТАЛААР ДҮЙ ДҮРШЭЛЬӨӨ).

Хүдөө ажахыда техническэ талаар зэбсэгжэлгын ургахатай хамта машина, техникэ гээшые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тон шухала асуудал гарана. Энэ зорилгые бэелүүлхэ талаар Яруунын аймагай олохон ажахынууд яһала дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, «Дружба» колхоз хүдөө ажахын техникэ заһабарилха ба хадагалха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ соносхогдоһон конкурснуудта нэгэнтэ бэшэ шалгарһан байна.

Энэ томохон ажахыда 80 трактор, 43 комбайн, 50 автомашина, элдэб янзын бусад машинанууд бии. Һүүлэй үедэ эндэ техникэ ашаглалга нилээд һайжараа. 1971 онойхитой сасуулхада, трактор бүхэнэй бүтээсэ 1975 ондо 7 процентээр дээшэлээ. Олонхи механизаторнууд үшөө үндэр дүнгүүдые туйланхай. Жэшээлхэдэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Г. Белоусов нёдондо жэл МТЗ-50 тракторaар 1250 гектар (эталонно) хахалалга хэжэ, 600 килограмм түлишэ-түрхисын материал алмаа. Мүн трактористнууд Д. Ц. Жалсанов, Н. Ш. Сафеев гэгшэд тус тустаа 1180—1645 гектар хахалалга хээ.

Һүүлэй 10 жэлдэ түрүүшынхиеэ тус колхоздо 1975 ондо тарилгын бүхы талмайһаа дунда зэргээр 9,1 центнер орооһо таряан хуряагдаа гэхэ гү, али ургасань хоёр дахин шахуу дээшэлээ. Техникэ заһабарилгые һайнаар эмхидхэлгэ агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые саг болзор соонь үнгэргэлгэдэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, орооһото ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэниинь мэдээжэ. 1972 он болотор «Дружба» колхоздо энэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй байһан юм. Трактор, комбайнууд болон бусад техникэ муугаар заһабарилагдадаг һэн. Тиигэжэ хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ агрегадууд үрэ багатайгаар хүдэлгэгдэдэг бэлэй.

Иимэ ушар байдалые хараадаа абан, колхозой правлени болон инженерно албан хүдөө ажахын машина, техникэ заһабарилха, хадагалха, техническэ хангалга-харууһа хэхэ түрүү арга нэбтэрүүлхэ талаар хэдэ-хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Нэн түрүүшээр заһабарилгын тусхай хоёр звено байгуулагдажа, мэргэжэл шадабаритай хүнүүд эндэ томилогдоо. Звено бүхэндэ гурбан хүн хүдэлхэ болоһон юм. Дүршэл ехэтэй механизаторнууд В. В. Мухин, А. В. Филиппов гэгшэд звенонуудые толгойлжо эхилээ һэн. Звеное даагшад залуушуулые нарин шадабарида һургахаар уялгалагдаһаниинь сэхэл зүйтэй байгаа.

Колхоздо нэн түрүүн техникэ хадагалха, заһабарилха таарамжатай байра түхеэрхэ хэрэг гараа. Тиигэжэ машинын хашаа, машинануудые шалгаха, тааруулха талмайнууд, эстакадуут, автозаправкын станци дары түхеэрэгдэһэн байгаа. Колхозой правлениин шиидхэбэреэр, колхозникуудай һайшаалаар машинын хашаае даагша гэһэн шэнэ тушаал бии болгогдоһон юм. Тэрэ хадаа техника хадагалха, трактор, комбайн болон бусад машинануудые механизаторнуудта актаар даалгажа үгэхэ уялгатай. Энээнэй ашаар механизаторнууд машинануудаа гамнадаг болоо, техникын элдэб хэрэгсэл тонохо ябадал болюулагдаа.

Тракторист даажа ябаһан техникэеэ хадагаламжада үгэхэдөө, машинануудай талаар механигта, МТМ-е даагшада тэрэнээ шалгуулжа, тусхай акт табюулдаг. Энэ документын үндэһөөр техникые хадагаламжада абадаг байна. Хэрбээ техникын ямар нэгэн юумэнэй үгы байбалнь, тусхай акт табигдажа, балансова сэнгээрнь механизатор түлэдэг гуримтай.

Техникын үгтэхэ үедэ машина бүхэндэ акт бэшэгдэдэг. Тиихэдээ механизаторта һайнаар заһабарилагдаһан техникэ үгтэдэг байна. Эдэ документнүүдэй үндэһөөр таряан ажалай бригаданuудта техникэ дамжуулан үгэһэн нэгэдэмэл акт табигдадаг.

Хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын урда тээ техникэ наринаар тоологдожо бүридхэгдэдэг. Иигэжэ техникэ хадагалхада, тэрэ шэнжэ түхэлөө алдадаггүй, удаан саг соо найдамтайгаар хүдэлдэг гээшэ.

Техникэ һайнаар хадагалха асуудал шиидхэхэ зуураа, заһабарилга зүбөөр эмхидхэхэ тушаа онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Урда жэлнүүдтэ отделени бүхэндэ хүдөө ажахын техникэ заһабарилдаг заншал энэ ажахы дотор болюулагданхай. Мүнөө ажалһаа сүлөөрһэн техникэ бүхэн МТМ-дэ асарагдана.

Бүхы заһабарилгын хүдэлмэри инженерно албанай түлөөлэгшэдэй табиһан, колхозой правлениин баталһан графигай ёһоор ябуулагдана. Жэшээлбэл, силос болон үбһэ хуряалгын, газар уһалалгын техникэ үбэл байхада эртээнһээ заһабарилагдажа дүүргэгдэдэг болоо. Тэдэнэй комбайнууд июниин 10 болотор заһагдажа гаар талмай дээрэ зэргэлэн табигдана. Харин кэнүүд үбэлэй хүйтэн тор бэлэн болгогдодог. ка болон комбайнай нүүд хабартаа заһабар дана.

Заһабарилгын ша арадай хиналтын пост шүүд болон инженер ническэ мэргэжэлтэд наар шалгажа байдаг.

Механизаторнуудай рондо мүрысөө үргэнөөр гэрүүлгэ хадаа техникэе гөөр, һайн шанартайгаар һабарилха хэрэгтэ ех лөө үзүүлнэ.

Үнгэрһэн жэлдэ ажах комбайн заһабарилха депо баригдажа, ашагла үгтөө. Тэндэнь хоёр байн зэргэ оруулаад за рилхаһаа гадна, механиз нуудай һуралсал үнгэр тусхай түхеэрэлгэтэй та бии. Тарянай томодхо һон тоог дээрэ механиза нуудай хамтын байра. с во, душ, улаан булан ба данхай. Эндэ таряан шад сүлөөтэй сагтаа т зор хараха, шатар. домино наадаха. шэнэ тэ, журнал уншаха ар

Хабар намарай үедэ тор. комбайнуудаа һаа гөөр хүдэлгэхын тулада ажахыда тусгаар мэргэж хоёр звено байгуулагдан Эдэ звенонуудые дүй шэлтэй мастер-заһабари шад толгойлно. Тэдэнэй гэниинь бага зэргын за риие поли дээрэнь хэдэг. рин нүгөөдэ звенонь гай ёһоор агрегадуудта ническэ харууһа хэдэг.

Гадна энээнэй ашаар лай эмхидхэл һайжараа. зар хахалалгада, үрэһэ рилгада гү. али ургаса ряалгада ябаһан техни хангалгын шанар дээшэ Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябу нууд хадаа бүхы ажалаа гэргэхэ саг болзорыень лэдгүй богонидхоо гээшэ

Аша туһатай дүй дү гаргажа, бодото дээрэнь лүүлжэ байһан хүтэлбэр шэд тухай хэдэн үгэ дүр хэлэлтэй. Эдэнэрнай хэд гэбэл, колхозой түрүүлэ С. Г. Цыренов, ахамад женер Ю. П. Спири хүдөө ажахын машинану талаар механик А. П. Ж нов гэгшэд болоно.

«Дружба» колхозой ме низаторнуудай дүй дү лые аймагай бусадшье хынууд нэбтэрүүлжэ ба «Комсомольский», Яру совхозуудта, «Коммун колхоздо техникэ заһаба ха, хадагалха хэрэг нэ гуримаар эмхидхэгдэ

Л. БОРХОНОВ.
Яруунын аймаг.

КИРГИЗЭЙ ССР. Энд «Тоггогул» совхозой ... лагша хонишон, респ ликын Верховно Совет депутат, Ленинэй болон Октябрьска революциин ор то Коен Чотоев энэ жэл ажалай ехэ амжалта туйл Хонин бүриһөө 4 килограмм 800 грамм нооһо хайшалж зуун хонин бүриһөө 120 хур га абажа түлжүүлээ. Түсэб табан жэлэй түрүүшын жэл абаһан социалис уялгануу һаань энэнь нилээд дээгүүр

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. Чотоевой отара Тянь-Шань хада үндэр хадата бэлшээридэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР:

АГРОХИМИИН НЭГЭДЭЛ

Колхозууд, совхозуудые үйлэдбэриин ба агрохимиин талаар хангаха шэнэ трест «Сельхозтехникын» Орловско областной нэгэдэлдэ бии болгогдоо. Энэ трест районой бүхы 15 агрохимическэ түбэй хүдэлмэриие тодоруулан түсэблэдэг, тааруулдаг, эмхидхэдэг болохо юм. «Сельхозтехникын» тусхай мэргэжэлтэн отделенинүүдэй туһаламжа хэрэглэн колхоз, совхозуудай ажалаа ябуулхадань зохид, аша үрэтэйшье байгаа: үтэгжүүлгэ зөөхэ, тэрэниие хүрьһэндэ оруулха хэрэг ажахынуудта хоёр дахин хямда болоно, тусхай техникэ худалдан абаһанай хэрэггүй, минеральна үтэгжүүлгын складуудые барилгада мүнгэ зөөри гаргашалхагүй: бүхы агрохимическэ түбүүдтэ складууд бии бшуу.

Трестын хүсөөр минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ, буйлуулха, хүрьһэндэ оруулха хүдэлмэри түсэбтэ табан жэлэй һүүл тээшэ хоёр хахад дахин ехэ болохо. Энэ жэлдэ Русско-Бродско избёосхын заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада ороо. Мүнөө тэрэ 40 мянган тонно продукци үгэнэ. 1980 он болотор тэрэнэй хүсэн гурба дахин ургаха юм. Тиин областиин хужарлиг хүрьһэтэй газар бултадаа шахуу материалнуудаар хангагдадаг болохо.

УКРАИНА:

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА — ТЕХНИЧЕСКЭ ХАНГАЛТА

Харьковска областиин «Сельхозтехникын» Богодуховска нэгэдэлэй дурадхаһан шэнэ аргаар заһабарилга хэхэдэ, техникэ найдамтай һайнаар хүдэлнэ, трактор, комбайнуудай заһабариин болзор хороно. Машинануудай эбдэрһые элирүүлдэг албан бии болонхой.

Энэ хүдэлмэриие мүнөө ажахынууд өөһэдөө бэшэ, харин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй үеын эрилтэдэ таарама аппаратура хэрэглэн бүтээнэ.

Иимэ албанууд мүнөө «Сельхозтехникын» районно бүхы нэгэдэлнүүдтэ байгуулагдана. Энэнь Харьковска областьдо түрүүлэн хэрэглэгдэдэг болоод, машинно-тракторна паркые үргэлжэ дээрэнь хангаха гэһэн орон дотор үргэнөөр дэмжэгдэн дэлгэрһэн үүсхэлые улам һайнаар дэлгэрүүлхэ үшөө нэгэ алхам болоно.

УЗБЕКИСТАН.

РЕСПУБЛИКЫН ПОЛИНУУДАЙ ЗҮГЫН ТОҺОН

«Узпчелпром» гэжэ үйлэдбэриин шэнэ нэгэдэлэй бүридэлдэ тусхай мэргэжэлтэн табан совхоз, колхозууд хоорондын зүгы үсхэбэрилхэ зургаан нэгэдэл оробо. Узбекистанай арадай ажахын энэ һалбарие хамтадхан томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгоходо, түсэбтэ табан жэлэй турша соо гурба дахин ехэ зүгын тоһон суглуулагдадаг болохо юм.

Тусхай шэглэлтэй ажахынууд республикын колхоз, совхозуудта, ороной бусад районуудта жэл бүри 1.5 миллион үлүүтэй зүгын бүлэнүүдые худалдадаг болохо.

Республика дотор зүгы үсхэбэрилхэдэ таатай зохид шэнэ нютагууд тодорхойлогдожо, тусхай шэглэлтэй 52 ажахы эмхидхэгдэн байгуулагдахаар хараалагдана.

КАЗАХСТАН:

АВТОПОЕЗДНУУД ОРООҺО ТАРЯА ЗӨӨНЭ

Туркестанай автотранспортна предприятиин жолоошон Улупдин Файзиковай автопоезд тушаан абалгын пунктда шэнэ ургасын хоёр мянган тонно орооһо асарба. Мүнөө ургаса хуряалгын эхилһэнһээ хойшо иимэ ехэ — түмэр замай бүхэли состав болохо таряае Казахстанай нэгэшье автомобилист зөөгөөгүй байха. У. Файзиков эрхим жолоошон байхаһаа гадна, ЭВМ-эй туһаламжаар зохёогдоһон тусхай графигай ёһоор ажаллаһан дээрэһээ иимэ амжалта туйлаа.

Казахстандахи таряа хуряалгын хүдэлмэри Волго-Ураал мүрэнүүдэй хоорондохи талаһаа Алакуль нуур хүрэтэр — хоёр мянган километр дайдада үргэлжэлнэ. Поли, таряанай тоог дээрэһээ гурба мянга гаран автопоезд элеваторнуудта орооһо таряа зөөнэ. Эдэ бултадаа мэдээсэлэй-тоолон тодорхойлолгын түбүүдтэ зохёогдоһон графигай ёһоор хүдэлнэ.

Шэнэ газарта орооһото ургамалнуудые таридаг районуудай гол таряагаа түлэг хуряажа эхилхэдэнь, таряа зөөхэ автопоезднуудай тоо арбан долоо мянганда хүргэгдэхэ юм. 25—30 тонно орооһо зөөхэ шадалтай ашаанай хоёр мянга гаран автопоезд тэдэнэй тоодо оролсоно.

АРМЕНИ.

АССОРТИМЕНТЭЕЭ ШЭНЭДХЭНЭ

Ереванай камвольно комбинат беланай, кримпленэй холисотой ноохон бүдүүдые нэхэн гаргадаг болобо. Эрэшүүлэй костюм, эхэнэрнүүдэй пальто, плати оёходо энэ бүд тон зохид байна. Москва, Ленинград, Киев, Ереванай магазинуудта иимэ бүд һаяар худалдагдажа эхилхэнь.

Үндэр бүтээсэтэй станогуудаар хангагдаһан шэнэ цех тус комбинадта һаяхан ашаглалгада ороо. Энэнь комбинадай нэхэдэг бүдүүдэй ассортиментын хахадые энэ жэлдэ шэнэлхэ арга олгохо.

(ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ).

МОСКВАГАЙ ноохо ээрэлгын фабрикада һэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри түлэг ябуулагдана. Хуушан түхеэрэлгэнүүдэйнь орондо Францида бүтээгдэһэн үндэр бүтээсэтэй шэнэ машинанууд тодхогдоно. Шэнэ машинанууд продукци ехээр үйлэдбэрилхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха арга олгоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) француз хабсаргагша Жоан Поль ээрэлгын цехэй ахалагша мастер В. И. Малафеев болон ахалагша механик И. С. Безуглова шэнэ машинын хабсаргалга зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОНХО

Хурамхаанай аймагай Барханай дунда һургуулиин литературна кружок тухай

№ 50

БАРХАН УУЛЫН ХОРМОЙДО

дир бэшэгшэдэй республиканска хоёрдохи конференциин 1974 оной нажар болоходо, ...дажаб Дмитриевна Будаеватай эгээ түрүүхнеэ танилсаа һэм. Кружогойнгоо эдэбхитэй ...үүдые, мүн Хурамхаанай аймагай бусад һур...нинуудһаа слёдто эльгээгдэһэн түлөөлэгшэдые ...үлжа тэрэ асараа бэлэй.

...екционно худэлмэриин үедэ Барханай һургуу...н драмкружогой гэшүүд Ц. Шагжинай «Түрүү... жэл» гэжэ зүжэгһөө нэгэ хэһэг харуулжа, ...ние ехээр хүхеэһыень мартагшагүйб.

...ндажаб Дмитриевна Будаева тэрэ ерэхэдээ... мүн нёдондо зүнай слёдто хабаадахадаашье, ...жогойнгоо худэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөө...э үгөө бэлэй. Тиихэдэ Барханай һургуулиин ...ературна нэгэдэлэй худэлмэриин үрэ дүнгые ...үлхын тула «Хонхын» нэгэ номер гаргахабди ...багшатай хэлсэһэн байгаабди. Тэрэнээ мүнөө ...лдүүлжэ байһамнай энэл даа.

...Д. Будаева хүүгэдые түрэлхи хэлэнэйнгээ ...лигые шудалуулхын тула, түрэл искусство, ли...турадаа, тэрээнһээ дамжан оролон болон дэл...уран үгын дээжэдэ — гоё һайханда дурлуул... тула яһала ехэ юумэ хэжэ байдаг гэжэ ойл...оор байгаа һэн. Энэ хуудаһанда толилогдоһон ...эг соогоо Б. Д. Будаева кружогойнгоо худэлмэ... тухай хөөрөө ха юм даа.

...ЛЕДУУДАЙ зарлагдахада, зарим һурагшадай ...үршалгануудтай танилсагдадаг һааб даа. Ха... мүнөө олонхи гэшүүдэй хэжэ байһан юумэн... танилсахадаа, сэдьхэлдэ ямар мэдэрэл түрэнэб? ...багша хадаа уран үгын сэнгые шабинартаа мэ...үлхэ, мэдүүлэл зүбөөр зохёожо һургаха гэхэ ...али буряад хэлэнэй стиль гээшые ойлгуулха ...аар ехэ юумэ хэдэг байна гэһэн тобшолол то... гаража ерэнэ. Үхибүүдэй бэшэһэн зураглал, ...руулгануудсоо буруугаар, гажуугаар зохёогдо... мэдүүлэлнүүд, үгын һуурине олгуулаагүй ...р хомор байна. Энэ нэгэдэхеэр.

...оёрдохёор. Бархан нютагай зоһ аман үгөөр ба...эшэ ха. Нютагай үбгэд, хүгшэдһөө үхибүүдэй ... абаһан зүйлнүүд соо ехэ һонин юумэнүүд ...алдана. Жэшээнь, урданай дуунууд соо иимэ ...нүүдые уншанабди:

...лоон халхай задаржа,
Дулаан нажар болоо.
Долоон хари нэгэдэжэ,
Дуурама түрэ болоо.

Таабари, оньһон үгэ, үреэлнүүдые уншахада, ондоо тээ дайралдадаггүй зүйлнүүд байна. Энээхэн таабари гоё бэшэ гү:

Урбааханай уута
Урбуулжа шадахагүйт.

Юумэ нюдэдэг түмэр уурые үнэхөөрөө хэн урбуулжа шадаха юм?

Һайн хүн хотоноо һэргээхэ,
Муу хүн хотоноо дараха.

Энэ оньһон үгын удхын хэды ехэ гүнзэгы байһые уншагша бүхэн ойлгохо бэшэ гү? Архинша, хааршаша, хойрог, хулиган амитад нютагаа бузарлахаһаа ондоо ямар туһатай байхаб даа. Харин нэрэтэй солотой, һайхан һанаатай, түрүү хүн нютагаашье һайнаар суурхуулха байна бшуу.

Кружогой гэшүүдэй суглуулһан үреэлнүүдшье һонин байна. Заримыень тус хуудаһанда толилжо, эдир уншагшадай һонорто дурадхаба гээшэ аабзабди даа. Иигэжэ арадай сэсэн үгын дээжые суглуулжа, гар бэшэмэл журналда толилжо байхадаа, эдир үетэн олондо туһатай, ехэл һайн юумэ хэжэ байна гээшэл даа. Энэ эрмэлзэлээ һуларуулангүй, саашадаашье аман зохёол элбэгээр суглуулжа, манай газетэдэ эльгээжэ байгыт гэжэ хандаха дуран хүрэнэ.

БУРЯАД орон доторнай эдиршүүлэй дэбэргэһэн булагханууд, тэдэнэй носооһон галханууд жэлһээ жэлдэ олошоржол байдаг. «Хонхын» хуудаһанда олон булагханууд орьёлһон, хэдэн галханууд бадарһан байха юм. Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин, Доодо-Ивалгын наймаан жэлэй, Түнхэнэй аймагай Толтойн, Хориин 1-дэхи, Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулинуудай эдир бэшээшэдтэ «Хонхын» тусхай хуудаһанууд зорюулагдаа һэн. Мүнөө Барханай дунда һургуулиин литературна нэгэдэлэй гэшүүдэй ээлжээн болобо. Бархан уулын хормойдо бадарһан галхан ямаршье һалхи шуурганда, аадар бороодо унтарангүй носожол байг, «Барханай галханууд» гэһэн гар бэшэмэл журнал гаражал байг гэжэ үреэнэбди.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ИИГЭЖЭ ХҮДЭЛДЭГБДИ

МАНАЙ БАРХАНАЙ дунда һургуулида түрэл буряад хэлэ бэшэгээ, уран литератураяа улам гүнзэгыгөөр шудалхын тула 1963 онһоо эхилжэ, литературна ба драматическа кружогууд эмхидхэгдэһэн юм.

Кружогтомнай 7—10-дахи классуудай 20—25-аад һурагшад хабаадалсадаг. Тус кружогой хэшээлнүүд долоон хоногто нэгэ удаа тусхай календарна түсэбэй ёһоор болодог. Энэ кружок хүдэлмэрилжэ эхилхэдээ, түрэл буряад нютагайнгаа уран зохёолнуудые һайнаар шудалха, нютагайнгаа түрүүшүүл — ажалай баатарнууд тухай бэшэхэ, шүлэг, басни болон онтохонуудые зохёожо туршаха гэһэн зорилгонуудые урдаа табиһан юм.

Юумэ зохёохын, бэшэхын урда тээ кружогойхидой гэшүүдтэй нилээн удаан саг соо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэдэг гээшэ. Жэшээнь, Буряадай уран зохёолшодой номуудые, шүлэгүүдые, «Буряад үнэн», «Хурамхаанай галнууд» гэһэн газетэнүүдые, «Байгал» журналые саг үргэлжэ уншаха, өөрынгөө зохёохы ажалда жэшээ болгон хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ табигдадаг. Ямаршье творческо хүдэлмэри бэшэхэдээ, уран һайхан аргануудые хэрэглэхэ гэжэ эрилтэ табигдана.

ХЭШЭЭЛ БҮХЭНДӨӨ үхибүүд ондо ондоо зүйлнүүдые шудалжа, түрэл буряад хэлэнэйнгээ гүн гүнзэгы баялигтай танилсана. Жэшээлхэдэ, нэгэ хэшээлдээ шүлэг зохёолгын теори шудалдаг, нүгөөдэ хэшээлнүүдтээ арадай аман зохёолтой, уран зохёолшодой намтартай танилсалга, һурагшадай дуратай шүлэг уран һайханаар уншалга, искусство тухай хөөрэлгэ, зүжэгүүдэй роль дээрэ хүдэлмэрилгэ, һурагшадай бэшэһэн шүлэг ба зохёолнуудай шүүлбэри хэлгэ гэхэ мэтэ юумэнүүд хэгдэдэг. Кружогой гэшүүд «Одон» гэһэн ханын газетэ гаргадаг. Энэ газетын номернуудта кружогой гэшүүдэй бэшэһэн шүлэгүүд, найруулганууд, баснинууд, сочиненинүүд, арадай аман зохёолһоо абтаһан богонихон онтохон, оньһон үгэнүүд болон таабаринууд толилогдодог.

Манай кружогойхид «Барханай галханууд» гэһэн уран һайханай гар бэшэмэл журналтай. Энэ журнал-альбом соомнай кружогой гэшүүдэй бэшэһэн зохёолнууд, республикын уран зохёолшодтой болоһон уулзалгые харуулһан фото-зурагууд, ямар нэгэн зүжэгтэ һурагшадай роль гүйсэдхэжэ байһан фотонууд бии.

Манай кружогой гэшүүд нютагтаа уран зохёолшодой, поэдүүдэй, артистнарай ерэхэдэ, һургуулидаа урижа асараад, өөрынгөө хүдэлмэритэй танилсуулдаг. Тиигээд кружогойнгоо хүндэтэ гэшүүд болгожо абадаг байха юм.

Мүн кружогойхид нютаг соомнай соёлой һайхан гуламта болохо арадай театр тухай материалнуудые суглуулаад, саг үргэлжэ «Барханай арадай театр» гэһэн альбомдо нэмэжэ байдаг.

КРУЖОГОЙ ГЭШҮҮД олондо туһатай, һайшаалтай хүдэлмэри бага бэшээр хэдэг. Тэдэнэр арадай аман зохёолой дээжэ — үльгэр, онтохонуудые, таабаринууд болон оньһон үгэнүүдые үбгэд, хүгшэдһөө суглуулдаг байна. Үхибүүдэй гараар хэгдэһэн 40-өөд үнгын альбомууд, уран зохёолшодто зорюулан хэгдэһэн планшедүүд, папканууд кабинетэмнай бии.

Нютагайнгаа түрүүшүүлэй тухай материалнуудые (фото-зурагууд, намтар, ажалайнь дүнгүүд г. м.) суглуулаад, уулзалгануудые үнгэргэдэгбди. Жэшээнь, «Ажалаараа суурхаһан барханайхид» гэһэн нэрэтэйгээр нэгэ уулзалга үнгэргэгдэһэн байна.

Гадна нютагайнгаа улад зоной урда багахан зүжэгүүдые, сценкэнүүдые гүйсэдхэжэ харуулдаг. Кружогой хэшээл үнгэргэхэдөө, нэн түрүүн зүжэгэй автортай, темэтэй, гол удхатай, зорилготойнь танилсадаг байнабди. Саашань геройнуудтайнь ами аминдань танилсаһанай һүүлээр, репетици хээд, геройнуудай ролиие сценэ дээрэ зураглан харуулһан хубинуудаар туршалгын репетицинүүдые хэдэгбди Имагтал газаадахи талаһаань геройн образ харуулангүй, харин досоохи талын бодолые шадал зэргээрээ зүбөөр харуулха гэһэн эрилтэ роль гүйсэдхэгшэдтэ табигдадаг. Роль гүйсэдхэлгын репетици хэхэдээ, Барханай арадай театрай режиссёрые урижа асардаг заншалтайбди. Кружогойхид һүүлэй жэлнүүдтэ Ц. Ринчиновэй «Арадай артистнар», Н. Дамдиновай «Кюхельбекерэй нарһад доро», Г. Чимитовэй «Шэнэ байдалай эхин», Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл» гэһэн зүжэгһөө 3-дахи үйлэ, Х. Намсараевай «Тахуунай» гэхэ мэтэ зүжэгүүдые бэлдээд, нютагайнгаа хүн зондо харуулһан юм. Манай кружогойхид эдир бэшэгшэдэй аймагай болон республиканска слёдуудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Жэшээнь, Будаева Самажаб, Тыхеев Александр, Цыденова Любовь, Будаев Сергей, Хоргатханова Цыпылма, Яковлева Чимита, Баянаева Цыдэма гэгшэд слёдуудта хабаадаа. Эдэнэй бэшэһэн зарим зохёолнууд «Хурамхаанай галнууд», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ толилогдодог.

ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭ, литература заахадашье, мүн баһа үхибүүдые түрэл хэлэндэнь, түрэһэн дайдадань дурлуулха хэрэгтэ классһаа гадуур хэгдэхэ хүдэлмэриин, тэрэ тоодо кружогой ажалай удха шанар аргагүй ехэ гэжэ билэнэр — буряад хэлэ бэшэгэй багшанар һанадагбди. Суута Барханай хормойдо оршоһон нютагта түрэһэн, үдэжэ байһан эдиршүүл түрэл хэлэндээ, уран зохёолдо, гоё һайханда дуратай юм. Тэрээндэ уран зохёолой, драматическа кружок бага бэшэ үүргэ дүүргэдэг.

Б. БУДАЕВА,
буряад хэлэнэй ба литературын багша, кружогой хүтэлбэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша Б. Будаева һурагшадтаяа.

...ГШАМНИ

...та минии багша,
...аран тандаа ханданаб.
... үзэгтэ һургажа,
...у эрдэм үзүүлээт.

...ние муүһаа
илгаруулжа,
... юумэ таннбаб.
...хон үгэ
холбожо,
... юумэ мэдэбэб.

... һайхан наһаяа
...үүл бидэндэ
зорюулаат.
...л тархитай
багшамни,
... тандаа хүргэнэб.

...р бага наһанһаа
...ни гэжэ танаа
..., хэнтэйш яба —
...доол һанажа
ябадагби.

С. БУДАЕВА,
10-дахи класс дүүргэгшэ.

ДУУНУУД

1.

Долоон халхай задаржа,
Дулаан нажар болоо.
Долоон хари нэгэдэжэ,
Дуурама түрэ болоо.
Найман халхай задаржа,
Налгай нажар болоо.
Найман хари нэгэдэжэ,
Налгай түрэ болоо.

2.

Үндэрын зулгаа модые
Үмхиржэ унахыень
мэдэнэгүйб.
Үргэһэн түрэл эхээ
Үтэлхэл гэжэ һананагүйб.
Хадын хабсагайн
хасуурние
Хагдаржа унахыень
мэдэнэгүйб.
Хаража ябаһан эхээ
Хүгшэрхэл гэжэ
һананагүйб.

3.

Алаг бугын эбэр
Алтан бэшэ юухэн бэ?
Абга баабайн һургаал
Абарал бэшэ юухэн бэ?
Эреэн бугын эбэр
Эрдэни бэшэ юухэн
бэ?
Эжы баабайн һургаал
Абарал бэшэ юухэн бэ?

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байгалай эрьедэ.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фотоэтюд.

ЭХЭ ТУХАЙ ҮГЭ

...эргэ эхын сэдьхэлэй
...эл дулаан амисхал
... дэлхэйн эхние
...ээр мэрда нээгээл!

...эхын зүрхэнэй сохисо —
...рилээһэн минии
хүсэн,
... минии һаналай
... зориг дэмжэнэ.

... гэһэн үгын
һанханине
... зүрхэн дуулахадаа,
...дин һайхан дэлхэй
дээрэ
...эл жаргалтай болоно.

...хан багаяа бөөмэйлжэ,
...да хүтэлэн хүргөөд,
...үн хэргы заагаад,
... дэлхэйдэ табина.

Л. ЦЫДЕНОВА,
10 дахи класс дүүргэгшэ.

ҺАЙХАНШИ ДАА, НЮТАГНИ

Баргажан мүрэн
урасхаалтай,
Бархан үндэр уулатай
...хан һайхан нютагни,
Һайхашни даа хододоо.

Байгаалиингшни
һайханиие
Баярлан, һайхашаан
хараналби.
...эсхэлэн һайхан
тухайдаш
Үгээн хэлэхын
аргагүйл.

Үнэр һайхан байдалшни
Үльгэр түүхэдэ адлил.
Үнэн зүрхэнһөө
хэлэнэлби —
Үзэсхэлэншни даа, нютагни.

Ц. БУБЕЕВА,
8-дахи класс дүүргэгшэ.

НЮУСА АЛТАН

Домог

Анхан сагта Бархан уулын һарха-барха шулуунууд хуу алтан байһан юм гэхэ. Хэдэн үеын туршада наранда шаруулжа, һалхинда үлеэлгэжэ, бороодо сохюулжа байбашье, тэрэ алтан элэдэггүй, харин улам бүри үнгэ орожо байдаг һэн.

Нэгэтэ Барханай алтанда обтоһон хүнүүд бии боложо, хада уулын дорьботор, алтанһаа хамхалжа абаха гээд, булад түмэр алхануудаар наншажа эхилбэ ха. Бархан баабай аниргүй тэдэниие хаража, тамхияа баалюулан, хоймортоо һуудаг бэлэй: зөөри хэхэсэ һанаа хадаа алтыемни абаг даа гэбэ ха.

Теэд алтанда обтогшодынь тэрэниие ехээр хамхалха бүреэ улам олзуурхажа, сэдьхэлээ шунахайржа эхилбэ. Үнгэрхэдөө, алтаяа булялдан, хоорондоо хэрэлдэдэг, наншалдадаг болобол даа. Тэрэ муухай аашадань Бархан баабай урмаа таһаржа, дураа гутажа:

— Алтанай түлөө ама хэлэ гаргахал һаа, арилагты эндэһээ түргөөр! — гэжэ хүнды сээжэеэ хүнхинүүлэн, барас шэнгеэр бажагаланан бадарба ха. Аһан һүрдэһэн алташад алтаяашье абахаяа мартаад, һүүл гэрээшэгүй гүйлдэжэ үгы болоо һэн гэхэ.

Алта олзоборилогшодой арилһан хойно Бархан баабай өөрынгөө албатые гулидхаад:

— Арбан мянган жэлдэ олдохогүйгөөр алтаяа нюуя! — гэжэ захираа һэн. — Алта абажа, амгалан сэдьхэлтэйгээр эдлэжэ шадахагүй амитадта бү хүртэг. Хожом нэгэтэ һайн сагай болоходо, хэрэгтэй хүнүүд өөһэдөө бэдэрээд олоно бэзэ...

Арбан үдэр, арбан һүни соо унтаха нойргүй ябажа, алоата зонинь алта нюуха ажалтай байба. Арбан сүүдхын үнгэрөөд байхада, анханда алтаар яларан һуудаг шулуудайнь оронд минии хүбхэн ургаһан хүхэ шулуунууд байгаа юм гэлсэдэг.

Бархан баабайн алтаяа хаанашье нюулгаһые мүнөө болотор хэншье мэдэдэггүй. Мантан ехэ абдарайнгаа оёорто хадагалаа гү, али хайлуулаад, уһанай урасхалда табяа гү, үгышье һаа, үбһэ ногоондо шэнгээгээ гү, нэгэн гэбэл, нэбшысэ сэсэглэдэг моййһоной үндэһэн доро булаа гү? Алтанай нюугдаһаар арбан мянган жэл болоо ёһотой гэжэ буурал толгойто баабайнар ама аманһаа абалсан хөөрэлдэжэ һуугша. Бархан баабайн хэлээшэ һайн саг болоо бэшэ гү? Хүдэр-хүдэр хүбүүднай нюуса алтые бэдэржэ, олохогүй юм гү?

Р. ЦЫДЫПОВА.

ҮРЕЭЛНҮҮД

Арбан табанай һарадая жарга,
Атар газарай ногоондол халюуран жарга.
Мориной шэнээн шулуунай мухаритар муүе бү үзөөрэй.
Үхэрэй шэнээн шулуунай үрхиртэр үхэл бү үзөөрэй.
Аршагдаһан алтан мэтэ арюухан ябахаш болтогой.
Мүлигдэһэн мүнгэн мэтэ мүхэреэн ябахаш болтогой.
Баясхаланта байдал баталха бологты.
Жаргаланта һуудал заяаха бологты.
Гэрээртнай дүүрэн гэрэл бадараг,
Альгаартнай дүүрэн ажал бадараг.
Байсын зэргэ бардам боло,
Баабгайн зэргэ баатар боло.
Оньһон үгые олзо болгогты,
Тэнэг үгые гарза болгогты.

Кружогой гэшүүдэй суглуулбариһаа.

АЖАЛ ГЭЭШЭ ЖАРГАЛ

«Жаргал гээшэ юун бэ гэжэ хүн бүхэн өөрынхеэрээ ойлгодог. Гэбэшье үнэн сэхээр ябажа, ехээр ажаллажа, жаргалта һайхан байдалтай, агууехэ Совет орондоо дурлаха, тэрээндээ энэрхы харамтайгаар хандаха ёһотой гэжэ булта мэдэдэг, ойлгодог», — гэжэ манай Совет ороной суута уран зохёолшо А. П. Гайдар хэлэһэн байна.

Ажал гэһэн үгэ яагаа гоёор зэдэлнэб! Хүн бүхэнэй хубита—ажал. СССР орон доторнай ажалгүй хүн үгы, байхашьегүй. Ямаршье ажалшан бүхэн түрэл партиингаа анхаралда ажалайнгаа амжалтаар, бодото хэрэгээр харюусаха гэжэ шиидэнэ. Ажалшаднай шэнэ социалис иялгануудаа абажа, ажалдаа коммунис ёһоор хандана. Түрэл колхоздомнайшье ажалаараа суурхаһан хүнүүд олон. Жэшээнь, Баргажан нютагай түшэг болоһон Бархандa Ленинэй ордентой гурбан хүн бии; Цыпылма Очировна Будаева — багша, Зоя Захировна Хайдарова, Эрэнжид Цыреновна Надмитова — түрүү хонишод.

Цырен-Дулма Дондоковагай «Түрүүшын салин» гэһэн шүлэг уншахадаа, һургуулияа дүүргээд, түрүүшынгээ салин эжы, абадаа үгэжэ баярлуулхабди гэжэ һанадагбди. Хүн ажалгүйгөөр байжа шадахагүй ха юм. Тиимэһээ хүн бүхэнэй жаргал хадаа ажал мүн.

Ч. ЯКОВЛЕВА,
8-дахи классан һурагша.

МИНИИ ТООНТО

Найруулга

БАРГАЖАН голой эрьедэ, Бархан уулын хормойдо минии түрэһэн тоонто нютаг оршоно. Бархан гэжэ үгэ хэды үнэтэй, минии зүрхэндэ дүтэ гээшэб. Бархан минии түрэһэн нютаг. Нютагыем тойроод сэсэглэһэн мойһон һалбардаг.

Нютагаймни хойто зүгтэ мүнхэ саһаар хушагдаһан, Буряадтаа суутай Бархан уула, урда зүгтэнь загаһаар, ондатраар элбэг нуурнууд бии. Манай суута Баргажан мүрэн Боолон-Түмэрһөө эхиеэ абаад, Байгал далай тээшэ шуумгай урдан ошожо шудхадаг.

Ой тайга соонь олон янзын ан элбэг юм. Жэшээлхэдэ, Баргажанай суута булган, хэрмэн, баабгай, шэлүүһэн, үнэгэн, буга, хандагай, гүрөөһэн хүбшэ соогуур «бэлшэдэг».

Минии түрэһэн нютагта Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз бии. Манай колхоз жэлһээ жэл бүри хүсэтэй, баян дэлгэр байдалтай боложо байдаг.

Баян нютагыемни имагтал байгаали шэмэглэдэг бэшэ, харин эндэ ажалай баатарнууд олон даа. Ленинэй ордентой нүхэд бии. Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн В. А. Будаев, эрхим хонишод С. Ц. Доржиева, Х. Ц. Базарова болон бусад бии. Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор механизатор Д. Д. Галсанов шагнагдаа һэн.

Нютагтамни дунда һургуули, интернат, арадай театр, хүүгэдэй саад, больница, магазинууд бии. Бархандамнай соёл гэгээрэл нилээд хүгжэнхэй. Манай театр жэл бүри шэнэ-шэнэ зүжэгүүдые табижа, ажалшадые баясуулдаг. Театрнай уран һайханай харалгада ходо хабаадажа, түрүү һуури эзэлдэг. Аяар Москва хүрэтэр ошоод, ерэһэн солотой.

Минии нютагһаа һайхан нютаг үгы гэжэ һанагдагби.

Хэтэдээ минии Бархан
нютаг,
Хэзээшье шамайгаа
мартахагүйб.
Хаанашье ябажа
ябахадам,
Хабһанайм буланда —
нютагни.

Дахин-дахин Баргажан мүрэндөө, эрьеэрнь һууһан арад-зондоо, түүхын хуудаһанда ороһон Бархан уулададаа дохиноб.

Александр ТЫХЕЕВ,
10 дахи класс дүүргэгшэ.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Абын хүбүүд адли бэшэ,
Арбан хурган тэгшэ бэшэ.
Болгоогоод ябабал
онолгүй,
Болгоод эдибэл аюулгүй.
Худагай уһанда загаһан
үгы,
Худал үтэдэ буян үгы.
Һайн хүн хотоноо
һэргээхэ,
Муу хүн хотоноо дараха.
Ахатай хүн арьбан.
Дүүтэй хүн дүүрэн.

Кружогой гэшүүдэй суглуулбариһаа абтаа.

ТААБАРИНУУД

Шарбаахайн газаа
Шарга морин
Шарбан дэрбэн байна.
(Һинхэ).
Таабаринн эзэн тад
балай,
Таахагүй ши балайш.
(Хүнэй һанаан).
Алтан аягын оёорые
үхэтэрөө
Зуужа шадахагүй.
(Гарай альган).
Ехэ үхэрэй хэбтэһэн
газарта
Ерэн жэлдэ ногоон
ургахагүй.
(Гэрэй һуури).
Урбааханай уута
Урбуулжа шадахагүйт.
(Уур).
Хабтагай модон
хайбалзаа
Халюун булган
гүйбалзаа.
(Үһэ һамнаха).
Тобхоодой тоолошогүй
олон нүхэтэй.
(Хурабша).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ПОРТУГАЛИ: ПРАВИТЕЛЬСТВО БҮРИДҮҮЛЭГДЭБЭ

1974 оной апрелиин 25-най революциин һүүлээрхи Португалиин түрүүшын революционно правительство энэ үнгэрһэн долоон хоног соо бүридүүлэгдэжэ дүүрэбэ. Социалис партиин хүтэлбэрилэгшэ Мариу Соареш тэрэнии толгойлоо. Имагтал ганса политическэ парти — социалис парти шэнэ правительстводa оруулагдаа. Бэеэ даанхайшуул болон сэрэгэйхид хэдэн министерскэ тушаалнуудые эзэлнэ.

Ганса партиһаа түлөөлэгдэһэн правительствые социалистнуудай хэр зүбтэйгөөр бүридүүлһэндэ Португалиин компарти һэжэг һанаһанаа мэдүүлбэ. Ушар юуб гэхэдэ, соцпарти республикын ассамблейдэ (парламентда) 262-һоо ойройдоол 106 һууритай байһан тула энэ үсөөнхидэй правительство хүсэд үргэн үндэһэ һууритай болоожо шадахагүй байна. Тэрэ хадаа социалистнуудһаа алас баруун үзэлэй политическэ оршомдо байһан партинуудай шэмээгүйхэн дэмжэлгэдэ хүртэхэ баатай болоожо магад гээд ПКП-гэй генеральна секретарь А. Куньял мэдүүлбэ.

Гэхэтэй хамта, республикын ассамблейн мүнөөнэй бүридэлдэ коммунистнууд болон социалистнууд диилэнхи олониинь болодог юм. Тиимэһээ зүүнэй үзэлтэй правительство бүридүүлхэ арга боломжо бодото дээрээ бии байгаа. Тиимэ правительство бата бэхи үндэһэндөө түшэглэхэ зуураа, демократическа түрүү үзэлтэй политика удаа дараатайгаар, найдамтайгаар ябуулжа шадаха байгаа. Гэхэ зуура, социалис партиин хүтэлбэрилэгшэд энэ арга боломжоһоо арсаһан байна.

Тиимэһээ Португалиин шэнэ правительство тушаа тэрэнэй хэһэн хэрэг ажалаарнь сэгнэлтэ үгэжэ болоно. Харин мүнөө тэрэ өөрынгөө программые парламентын һайшаалда табиха зэргэгэй юм. Энэ программые гол түлэб соонь тайлбарилха зуураа, М. Соареш революциин шухала туйлалтануудай тэхэрнилтэгүй шэнжэтэн байһыень тэмдэглээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, аграрна хубилалта саашадаашье бэелүүлэгдэхэ, предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэд хиналта хэдэг зандаа байха болоно. Промышленностиин шэнэ һалбаринуудые гүрэнэй зүгһөө хинамжалдаг болохыень правительствын хүсөөгүйшье һаа, гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан предприятинууд өөрын эрхэтэй байха.

Ороной үмэнэ байһан тон хурса экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэ, тэрэшэлэн хашалта хаалтада эсэргүү тэмсэл гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ тэрэ тоолоно.

Гадаадын политикын талаар болоходоо, премьер-министр Мозамбик Ангола хоёртой харилсаануудаа гуримшуулха, бүхы оронуудтай, тэрэ тоодо социалис оронуудтай холбоо барисаагаа үргэдхэхэ байһан тухай һаналаа хэлээ. Португали Европын «ниитэ дэлгүүртэ» хамжаха дуратай байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ПЕКИНЭЙ БААЛАЛТАҺАА ҮРЭ ГАРАНАГҮЙ

Маоис дипломатиин хүтэлбэрилэгшэдэй сагаан хиинь хүдэлөөд байна. «Мандаһан наранай зүгтэхи орон тушаа үни удаанһаа хойшо тэдэнэй нэтэрүүгээр ябуулдаг хараа шугамдань хүршэ хаяа һууһан токиогойхид муу һанаба ха юм. Тэдэнь муу һанахаһаа байтагай тэрэ хараа шугамһаань арсаба.

Ямар ушар маоистнуудые һанаата болгобоб? Японтой Хитадай хэдэг харилсаанууд Маогой заабариин ёһоор хүгжөөгдэнэ гэжэ һая болотор пекинэйхид тоолодог байгаа. Энэнь ямар заабари байгааб гэхэдэ, бусад оронуудтай, тон түрүүндэ СССР-тэй бэелүүлдэг Японой заншалта холбоо барисаае эбдээд, тэрэнии промышленна талаараа Хитадай туһамаршан болгохо, великодержавна зорилгоор хэрэглэхэ гэһэн холын зорилго байгаа бшуу.

Парламентын дээдэ палатын гадаадын хэрэгүүдэй комиссида Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Миядзавын хэлэһэн үгэ пекинэйхидэй дура гутааһан байна. Министр хадаа уласхоорондын харилсаануудые сэгнэлтын асуудалнуудта Япон өөрынгөө һанамжатай байха бүрин эрхэтэй юм гэжэ заагаад, Японой доторой хэрэгүүдтэ Пекинэй хамааралсахаяа болихыень уряалһан шахуу болоһон байна. «Япон-совет территориальна асуудалда» Японие «дэмжэхэ» гэһэн хэбэртэйгээр япон-совет харилсаануудай хоорондо Пекинэй яһа хаяхые хэды дахин һэдэһэндэнь, Миядзава онсо анхарал хандуулһан байна. Яабашье һаа, эдэ харилсаануудта Пекинэй хамааралсаагүй һаань, үлэмжэ дээрэ байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Мүнөө бэлдэгдэжэ байһан япон-хитадай «эб найрамдал ба хани барисаан тухай договорой» проектдэ «гегемони» тухай дүрим оруулха тушаа Пекинэй табидаг эрилтэнүүдтэ тэрэ һайшаалгүйгөөр хандадаг байһанаа мэдүүлээ. Энээхэн дүримынь Советскэ Союзда эсэргүү зорюулагдаһан байна гэжэ мүнөө элирээ.

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хараа бодол Японой хэблэлдэ үргэнөөр дэмжэгдэбэ. «Японой гүрэнэй талые хараха болоо һаа, К. Миядзава зүб юумэ хэлээ» гэжэ «Иомиури» газетэ заана. «Япон бүхы оронуудтай хани ёһоной харилсаануудаа үргэлжэлүүлнэ» гэжэ «Нихон Кэйдзай» хэблэл тэмдэглэнэ. Зүгөөр Япон Советскэ Союзтай хани ёһоной харилсаатай байхын тула хүсэл оролдолгоёо гаргадаг юм. Хэрбээ Хитадта энэ хараа бодолой һайшаагдаагүй һаань, Япон зүбшөөхэгүй байна.

Энэ ушар пекинэйхидэй дура ехээр гутааба. «Синьхуа», «Женьминь Жибао» гэдэг хэблэлнүүд, Пекинэй радио бүхы шадалаараа дүүелдэбэд. Маоистнуудай дуран соо СССР тушаа хараа бодол баримталхыень Японой правительствоһаа эрилтэ табиба.

Гэхэ зуура, энэ удаада Пекинэй баалалтаһаа үрэ гарабагүй. Пекиндэ байдаг Японой элшэн сайд Х. Огава КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ дуудалгаар ошожо, Хитадай зүгһөө доромжолгын удхатай үгэнүүдые шагнаашье һаа, өөрынгөө министрэй хэлэһэн үгэнүүдые дабтаһан байна. Тиин токиогойхид Пекин тушаа бүрил ойлгомжотой болоно, Алас-Дурнада түгшүүрил шангадхажа, дэлхэйн энэ хубидахи оршон байдалые гуримшуулгада һаад хэжэ байһан маоистнуудай аюултай политикада улам ехээр дураа гутана.

СҮЛӨӨТЭ БАЙДАЛДА ЗОРИҺОН ЭРМЭЛЗЭЛГЫЕ МОХООХОГҮЙ

Виндхугай «сагаан» районуудай нэгэндэхи «Кайзенкроне» гэһэн немец нэрэтэй архидаанай газарта һогтуухан залуу хүбүүд «Германи, Германи хамагһаа дээшээ!» гэжэ байгаад дуулалдана. Һогтожо байһан эдэ бүлэг залуушуул байд гэжэ лэ газаашаа гаража, «хара гахайнуудые» баһана, доромжолно. Намибиин гол ехэ город байһан Виндхугһаа гадна энэ ороной ондоошье газар нютагуудта эдэ мэтын үзэгдэлнүүдые хаража болохо юм. Тэндэ Урда Африкын Республикын арһа яһанай илгаа гаргагшад мүнөө дээрэ үшөөл эзэрхэнэ.

Энэ зуун жэлэй эхеэр Намиби Германиин мэдэлдэ абтаһан, һүүлээрнь ЮАР-ай расистнуудта эзэлэгдэһэн байна. Намибиие хүтэлбэрилхэ тухай Нацинуудай Лигэһээ зүбшөөл абаха зуураа, ЮАР-ай удамаршад энэ газар дээрэ арһа яһанай илгаа гаргаһан гурим дэлгэрүүлбэ. Тиимэ эзэмдэлгын эрхэ байдалда Намибиин баялигууд, тэрэ тоодо алтан, алмаз, уран, цинк, туулга ямаршье хиналтагүйгөөр дээрмэдэн абажа үргэлжэлһөөр юм. Тиигэжэ колониальна дээрмэдэлгэ хэхынгээ хажуугаар энэ гуримда дурагүйдэгшэдые хатуу шэрүүнээр хашадаг, хэһээдэг байна. Намибиин түрмэнүүд политическэ хэрэгээр гэмдэ ороһон хүнүүдээр дүүрэнхэй. Зэрлиг муухайгаар тэдэнии хэһээнэ. Эндэ олониитын хараһаар байтар хүнүүдые сохижо хэһээдэг заншалтай. «Буһалгаашадые», тэрэ тоодо эхэнэрнүүдые модоор үхэтэрнь сохино. Сүлөөтэ байдалай түлөө Намибиин арадай тэмсэлые толгойлһон Урда Африкын арадай организациин (СВАПО) гэшүүдэй хойноһоо полици үнэндөө агнажа ябадаг юм.

Колониальна оронуудые болон арадуудые бэеэ дааһан байдалтай болгохо тухай Декларациар хүтэлбэрилэгдэхэ зуураа Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци 1966 ондо Намибиие хүтэлбэрилхэ талаар ЮАР-ай эрхыень хаһаад, энэ ороной арадай өөрынгөө хэрэгые өөһэдөө шиидхэхэ эрхыень батадхаһан байна. Энэ оной августһаа хожомдонгүйгөөр Намибидахи арһа яһанай илгаата гурим болюулхыень, энэ газар нютагые бэеэ дааһан байдалтай болгохыень ООН-ой Аюулгүйн Совет байгша оной эхеэр ЮАР-та эрилтэ табиһан байна.

Аюулгүйн Соведэй тогтооһон болзор үнгэржэл байна. Хараад үзэхэдэ, Преториин удамаршад энэ эрилтые шэхэндээ дуулахашье дурагүй ха. Мүнөө тэдэнэр хүн зоной нюдэ бүглэхын тула «конституционно конференци» гэдэгые һанамжалаад байна. Тэрэнь Намибиин ерээдүйн эмхидхэл тухай асуудал шиидхэхэ ёһотой юм ха. Мүнөө эндэ бии байһан гуримуудые хуулита болгохо, үсөөхэн сагаан шарайтанай эзэрхэлгые тэрэ зандань байлгаха зорилгоор нютагаинь «дээгүүр зэргэтэнэй» хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэхэ энэ хэмжээ ябуулгань тиимэл холын зорилготой байна. Урда Африкын гуримаар энэ оронии «өөрын хүтэлбэритэй» уг гарбалай бандустанууд болгон таһалха түсэб ябуулагдана.

Намибиие өөрын колони зандань байлгаха гэһэн ЮАР-ай расистнуудай һэдэлгэнүүд буруутана. ЮАР-ай эзэмдэлгын сэрэгүүдтэ эсэргүү сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй ябуулганууд улам үргэн далайсатай болоно.

Ю. ЛОПАТИН.
А. БИРЮКОВ.
А. ОСИПОВ
(ТАСС).

ОЛИМПИИН НААДАНУУДҺАА

МОНРЕАЛЬ. Монреаль бусад хото городуудта адли өөрын түүхэтэй хото юм. Урдань нишэ түрүүшынхеэ ерэһэн Франциин моряк энэ хотые харамсаараа «Монрояль» — «Хатан хаанай хада» гэжэ шангаар хэлэһэн гэхэ. Түрүүшынхеэ ерэһэн тэрэ хүнэй хадалиг газарта мүнөө гоё һайхан хото бодонхой...

ОЛИМПИИН НААДАНУУДЫЕ харахаар ерэһэн хэдэн мянгаад хүн энэ үдэр одоошье һонирхолтой мүрысөө хараа бшуу. Тиин хүнгэн атледүүдэй дунда гурбан алхасаар һүрэхэдөө манай **Виктор Санеев** эрхимлэжэ, Олимпиин наадын чемпионой нэрэ зэргэдэ гурбадахяа хүртэбэ. Тэрэ Мехико, Мюнхендэ үнгэргэгдэһэн наадануудта эрхимлээ һааб даа. Энэ хадаа Олимпиин наадануудай түүхэдэ үзэгдэдэг шухаг амжалта болоно бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Олимпиин наадын чемпион Виктор Санеев.

ТАСС-ай фотохронико.

Хэнэйшье мэдэһээр, Виктор Олимпиин наадын чемпион гэнтэ болоогүй. Энэ үдэр хэды спортсменүүд манай Санеевтэй ана-мана тулалдажа шадаха байба. Жэшээнь, Америкын Джеймс Баттс гэгшэ дүрбэдэхеэ һүрэхэлөө, 17 метр 18 сантиметрэй тэмдэгтэ буужа, бусадһаа түрүүлжэрхёо. Санеев табадахяа һүрэхэдөө, 17 метр 29 сантиметртэ хүрэжэ, дэлхэйн рекорд тогтообо.

Нүгөөдэ манай түлөөлэгшэ **Татьяна Казанкина** 1500 метрэй зайда урилдахадаа, 4 минута 05,48 секунда саг харуулжа, хоёрдохи алтан медальда хүртэбэ.

Эдэнэрэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаан абаһаар яаралгүйхэнөөр эхилһэн байба. Урилдаанда түрүүлжэ ябаһан Финляндиин Нина Колмен уридшалан тоолонгүй зайгаа захалһан байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, һүүлшын тойролго дээрэ хурдаар гүйжэ гараха зорилго урдаа табиһан байба ха. Зүгөөр совет ороной нүгөөдэ түлөөлэгшэ Людмила Брагина гурбадахи тойролгын эхилхэдэ гэнтэ хурдан түргэнөөр урагшаа гараба. Тиихэдэнь лэ бултадаа тэрэнэй хойноһоо тэгүүлһэн байна. Людмила өөрөө табадахи һуури эзэлбэшье, командынгаа нүгөөдэ түлөөлэгшэ — Казанкинагаа түрүү һуурида гаргалсаба ха юм. Татьяна Казанкина абаһаар ГДР-эй хурдан хоёр басагадтай һүүлшын тойролгын эхилтэр суг урилдажа эхилһэн юм. Харин һүүлшын сэхэ харгын нээгдэхэдэ, урагшаа һуга харайн гарахадаа, эдэ хоёроо хойноо оруулжа шадаһан байгаа. Тиигэжэ хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые ГДР-эй түлөөлэгшэд Гунхильд Хоффмайстер, Ультрике Клапецински гэгшэд эзэлээ.

5000 МЕТРЭЙ ЗАЙДА эрэшүүл урилдаһан байна. Эндэ Финляндиин Лассе Вирен зайгаа 13 минута 24,76 секунда соо гаталхадаа, манай Санеевтэ адли Олимпиин наадануудай гурбадахи алтан медальда хүртэхэ золтой байба. Энэ зайда урилдаһан манай түлөөлэгшэд Борис Кузнецов Энн Теллин гэгшэд хахад зайн дүүрэхэдэ, түрүүшын бүлэгтэ урилдажа ябаһан байгаа. Тиин һүүлшын тойролгодо гаража ябатарнь, Кузнецовые хэншьеб даа түлхижэ, тэрэ унашоо ха юм.

СПОРТЫН арбан зүйлөөр мүрысэгшэдэй дундаһаа 1972 оной Олимпиин наадануудай чемпион **Николай Авилов** долоон зүйлэй мүрысөөнэй дүнгөөр түрүүшын һуури эзэлээд ябаһан юм. Зүгөөр тэрэ урга тулан үндэрые харайхадаа, оройдоо 445 сантиметр дабаһан байба. США-гай түлөөлэгшэ Брюсс Дженнер үндэрые харайхадаа, эрхимлэгшэһээ 35 сантиметрээр үлэжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Авилов бронзо медальда хүртөө.

ВОЛЕЙБОЛООР түрүү һуури эзэлхын түлөө СССР-эй, Японой командануудай дунда үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй наадан олоной анхарал татаха ёһоороо татаа. Һүүлшын энэ нааданда манай ороной эхэнэрнүүд һанаһанда хүрэжэ наадабагүй. Тиин түрүүшынгээ уулзалгада 15:7, хоёрдохидоо — 8:15, гурбадахи нааданда 15:2 тоотойгоор шүүгдэжэ, мүнгэн медальда хүртэхэ болобо. Мүн энэ үдэр манай волейболистнууд Польшын командада шүүгдэжэ, мүнгэн медальда хүртэбэ. Кубын спортсменүүд дүршэл баянтай Японой командые 3:0 тоотойгоор шүүжэ, Олимпиин наадын бронзо медальна хүртэһэн байна.

МОНРЕАЛЬҺАА 72 километр газарта түхеэрэгдэһэн һур харбалгын нааданда дэлхэйн эрхим гэгдэһэн спортсменүүд хабаадаба. Эндэ СССР-эй суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ, Львов хотын шүдэнэй врач **Валентина Ковпан** яһала мэргэн байба. Бүхы наадын дүн гаргахада, тэрэ 2460 очкотой болоожо, мүнгэн, нүгөөдэ манай түлөөлэгшэ Ташкентын студент **Зебинисо Рустамова** түрүүшын хоёр үдэрэй туршада бираашьегүй һаа, һүүлшын мүрысөөнүүдтэ мэргэнээр харбажа гарахадаа, бронзо медальда хүртэбэ. Олимпиин наадын чемпионой нэрэ зэргэдэ США-гай Лонг-Бич (Калифорни штат) хотын студентка Луиани Райн дүн хамта 2499 очкотойгоор хүртэбэ. Эрэшүүлэй дундаһаа Олимпиин наадын чемпионой нэрэ зэргэдэ дэлхэйн чемпион, США-гай түлөөлэгшэ Даррел Пейс хүртэбэ. Москвагай **Владимир Чендаров** түрүүшынхеэ ехэ мүрысөөндэ хабаадалсабашье, табадахи һуури эзэлбэ.

ДЗЮ-до БАРИЛДААГААР үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Кубын Эктор Родригес гэгшэ эрхимлэжэ, командадаа түрүүшын алтан медаль асарба. Тэрэ түгэсхэлэй нааданда Урда-Кор... Юнг Чанга гэгшые ... шадаа. Олимпиин ... дай болон дэлхэйн ... һуури эзэлхын түлөө ... шэгнүүртэ үнгэрг... мүрысөөнүүдтэ, Японо... хашуул ходоодо илаж... даг байһан.

ҺЭЛЮУРДЭГШЭД... да 500 метрэй зайда ... гэгдэһэн урилдаанда ... эй түлөөлэгшэд гурб... тан, хоёр мүнгэн ... хүртэбэ. Каноэ ... урилдаһан Москва... **Александр Рогов** ... ябаһан США-гай ... гэгшые 0,35 секу... минута 59.23) ахижа, ... пиин наадын чемп... лоо

Хоёр хүнэй һуугаад ... люурдэхэ каноэ ... манай **Сергей** Петр... **Александр Виноградов** ... нэрнүүд сооһоо байдар... госор (хоёр хүнэй) ... **Гопова, Галина** Крео... шэд эрхимлээ. Эрэ... дунда байдарка ... (хоёр хүнэй) **Сергей** ... ный. **Владимир** Р... ский, **Татьяна** Кор... (нэгэ хүнэй байдарка) ... шэд мүнгэн медал... хүртэбэ.

(ТА...

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

УДААН САГАЙ АЖАЛ ЯБУУЛГЫН ПРОГРАММА

«Правда» газетын корреспонденын асуудалнуудта Л. И. Брежневэй үгэһэн харюунуудые дэлхэйн олониитэ ба хэблэл ехэтэ һонирхон угтаа. Гансашье Европын оронуудай бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн арадуудые һанаата болгодог гол асуудалнуудаар баримталагдадаг шухала хараа бодолой тэрээн дотор найруулагдан дурдагданхай байһан ушар тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ВАРШАВА. Зүблөөнэй Түгэсхэлэй акт хадаа Европые бата бэхи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түби болгохо зорилготой удаан сагай, нэгэдхэмэл ажал ябуулгын программа болоно, — гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский мэдүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев «Правдын» корреспондентын асуудалнуудта харюусахадаа, Түгэсхэлэй акт гээшэмнай гүрэнүүд хоорондын хэрэгүүдые бүтэмжэтэйгөөр, харюусалгатайгаар эрхилхэ холын хараата, удаан сагай зорилго хараалһан документ болоно гэжэ тон зүбөөр нэрлээ. Тэрээн дотор дурдагдаһан гол ёһонуудые, үгэеэ ойлголсоһон баталамжануудые үнэн сэхээр, һанал нэгэтэйгээр бэелүүлхыень тэрээндэ гар табиһан бүхы гүрэнүүдые гүс документ уялгална гэбэ.

СОФИ. «Правдын» корреспондентдэ Л. И. Брежневэй үгэһэн харюунуудые дэлхэйн олониитэ имагта халуун анхаралтайгаар угтаа. Совет хүтэлбэрилэгшын үгэһэн, хэмжээгээрээ багашаг тэдэ харюунууд тон шухала удха шанартай байна. Хараа бодолойнгоо эли тодо, сэгнэлтэнүүдэйнгээ бодото байдалда тааруу байһаараа, баримтануудые шэнжэлһээрээ, Европын ба бүхы дэлхэйн амгалан тайбан ерээдүйдэ этигэдэг байһаараа онсолон илгарна, — гэжэ «Работническо дело» бэшэнэ.

УЛААН-БААТАР. Хельсинкидэ болоошо зүблөөнэй үрэ түгэс дүнгүүд Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай, бүхы түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй саг үргэлжын оролдолго хүсэлэлгэнүүдтэй таһаршагүй холбоотой гэжэ Монголой коммунистнууд, бүхы ажалшад һайн мэдэнэ, — гэжэ «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

РИМ. Хельсинкидэ үгэеэ ойлголсоһомнай шухала удха шанартай гэжэ Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй нэгэ жэлэй ойгоор дашарамдуулан, Л. И. Брежнев тусхайлан тэмдэглэбэ. Эндэ туйлагдаһан ойлголсолго уласхоорондын шахардуу байдал һулаарууха, сэрэгэй хёмороонуудые болюулха, бүхы гүрэнүүдэй хоорондын амгалан тайбан харилсаа холбоо хүгжөөхэ замаар урагшаа дабшалгын хараа шэглэл болохо байха, — гэжэ «Коррьере Делла Сера» газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. Италиин дотоодын хэрэгүүдтэ баруун оронуудай хүтэлбэрилхы тушаалтадай хамааралга тушаа Л. И. Брежневэй хэлэһэн һанамжануудта «Юманите» ба Франциин бусад олон газетэнүүд ехэ анхарал хандуулна. Зарим гүрэнүүд правительствадань коммунистнуудые оруулгахагүйн тула Италиие бахалуурдахаар бэлэн байна гэжэ «Юманите» тэмдэглэнэ.

Италиин правительствые эмхидхэн бүридүүлгын хэрэгтэ баруун тээхи зарим гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хамааралгые нимэ дээдэ хэмжээндэ шууд буруушааһан ушар бодод гэхыень баруун оронуудые баадхана, — гэжэ «Нуво журналь» бэшэнэ.

ВАШИНГТОН. Италиин шэнэ правительстводa коммунистнуудые хабаадуулхагүйн тула, Римдэ мүнгэн туһаламжа үзүүлхэеэ болихобди гэжэ баруун оронуудай удамаршадай занажа байһыень Советскэ Союзай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэ эрид шангаар шүүмжэлбэ. Л. И. Брежнев Италиин асуудалые Хельсинкиин зүблөөнтэй холбохо зуураа, энэ ябуулгань бусад оронуудай хэрэгүүдтэ хамаархагүй гэһэн уялгануудаа баруун оронуудай эбдэһэн ябадал болоно гэжэ тусхайлан тэмдэглээ. Л. И. Брежневэй харюунуудые дипломадууд тон анхаралтайгаар шэнжэлжэ байна.

БОНН. Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөн дээрэ нэгэ жэлэй урда тээ Хельсинкидэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ехэ этигэлтэйгээр сэгнээ гэжэ «Кельнер штадт-анцайгер» онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

КАИР

ЭКОНОМИЧЕСКА БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД

ТАСС

Египедэй правительство энэ ондо ороной үри түлбэрие хааха зорилгоор нэгэ миллиард доллар үгэгты гэһэн гүйлтатайгаар Саудовска Аравида, Катарда болон Персидскэ заливай бусад оронуудта хандаба. Орон дотороо харин капитал элсүүлхэ, тиигээд өөртөө хүнгэлэлтэ абаха зорилгоор Каирай «нээмэл үүдэтэй политика» ябуулһанай эсэстэ АРЕ-гэй гадаадын үри шэри мүнөө үедэ 18 миллиард доллар болоод байна.

«Нээмэл үүдэтэй политикын» оршон соо Египедтэ финансова дэмжэлгэ үзүүлхэ зорилгоор хоёр миллиард доллароой капиталтайгаар Персидскэ заливай оронуудай фонд байгуулха гэһэн шиидхэбэри абтаба. Тиигэбэшье, экономическа бэрхэшээлнүүдые дабахын тула ойрын жэлнүүдтэ хоёр бэшэ, харин 10—12 миллиард доллар хэрэгтэй болохо юм гэжэ Египед мэдүүлһэн байна.

Фонд байгуулха тухай шиидхэбэри абахадаа, эндэ Саудовска Арави түрүү үүргэтэй байха юм гэжэ хэлсээ бэлэй. Американ нефтяной монополинуудай «табан ехэшүүл» гэдэгүүд энэ ороной нефтиин баялигуудые ашаглаха ябадалда түрүү үүргэ дүүргэдэгынь һайн мэдээжэ ааб даа.

ПЕКИН

ГАЗАР ДАХИН ХҮДЭЛБЭ

ТАСС

Хитад ороной оршон соо газар дахин ехээр хүдэлһэн байна. Пекиндэ хуушанай зарим барилганууд, коммуникациин түхеэрэлгэнүүд гэмтээгдээ. Пекинэй олон түмэн хүнүүд тэрэ һүни майхангууд соо гү, али газаа хоноһон байха юм. Газаран хүдэлһэнэй эсэстэ Хэбэй провинциин зүүн зүгтэ хүнүүд олоороо үхэһэн, гэмтэһэн, ехэ материальна хохидол ушаруулагдаһан байна. Миллион хүн зонтой Таншань город илангаяа ехээр хохидоһон, тэрэнии хараһан хүнүүдэй гэршэлһэнэй ёһоор, энэ хото ехээр һандаргагдаһан байна.

ДЭЛХЭЙН ОРОНУУДААР

Эртэ урдын түүхэтэй Эфиопиин ороной ниислэл Аддис Абебэ хотын нэрэ «Шэнэ сэсэг» гэһэн удхатай юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ хото нэрэдээ хүрэмөөр хүгжэн һалбаржа, улам гоё һайхан болоожо байнхай. Хотын арба нэгэн һол магистральнууд һэльбэн заһабарилагдажа байнхай. Дүшэн шэнэ гудамжа байгуулагдахаар түсэблэгдэнхэй. Тиихэдэ ажа һуугшадай амарха гушан зоно байгуулагдаха юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хотын түбтэ. 2. Венгриин «Икарус» гэһэн автобус Аддис-Абебын гудамжада. 3. Ниислэл хотын һургашад. Мүнөө үедэ орон дотор 900 мянга гаран һургашад тоологдоно.

ТАСС-ай фотохронико.

montreal

КП...
Газетэ...
декабр...

ПРАВДА БУРЯТ...

Нэгэдэхи хууда... «9.000 центнер орос... хихо зорилготойб» — ... сөөндэ хабаадагшын ... «Хартаабхада — онсо ... харал» — хөөрэлдөөн. ... хаанагүй дутагдалнууд ... ралдана» — А. Ефре... корреспонденци.

Хоёрдохи хууда... «Эдэбхитэд хэр зэргэ ... хитэйб?» — М. Дарж... статья. Анхарагты: һо... холтой дүй дэршэл.

Гурбадахи хууда... «Залуушуулай ажал ... мэри» — Е. Шлык... статья. «БАМ-да ошох... тёвко» — О. Бадмажа... гай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хууда... Нютаг нютагай ... «Спутнигай 30 жэлэй ... фото-мэдээсэл. «Монреаль-76».

СЭНХИР ЭКРА...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

«Орбита». 10.40 — ... босоролой аттестадтай... комсомолой пу... ВЛКСМ-эй ЦК-ган ... секретарь Е. М. Тяжел... ков дамжуулгада хаба... саха. 11.10 — «Пионе... дэй зунай нэгэ үдэр». ... — «Хүгжэмтэ анти... 12.00 — Шэнэ һонин. — Үхибүүдэй фильм. «В... ращение скрипки». 13.25 ... Фильм-концерт. 14.10 ... «Нүхэдэн шэг шарай». 14... — «Романсы Бала...» фильм-концерт (тү... хеэ харуулагдаха). 15.3... «Европо: сагай хубил... нууд». 16.00 — За... лалга. 16.10 — «От за... до ненависти». Эрдэм ... рүүлгын фильм 16.20 ... «Таинственный остров ... тана Немо». Олон сер... уран һайханай фильм (ту... шынхеэ харуулагдаха. 1-... ба 2-дохи сери). Фе... 18.00 — «Время». 18.30 ... концерт. 19.00 — «XXI ... най Олимпиин наадануу... түгэсхэл».

Улаан-Үдэ. 20.45 — «... хоорондын шэнжэлэл» ... ряадаар). 21.05 — Теле... онно һонин.

«Орбита». 21.00 — Ш... һонин. 21.15 — Забһа... га. 21.25 — «Таинств... остров капитана Немо» ... дэхи ба 2-дохи сери). 2... — Европо: сагай хубил... нууд». 23.35 — Георгий ... руков наадаха. Фильм... церт. 24.00 — «Время»...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

«Улаан-Үдэ. 20.20 — «... мой далай худар аяншал... 21.00 «Экран» гэһэн те... журнал.

«Орбита». 20.45 — Р... ский-Корсаков. Фанта... для скрипки с оркестром ... русские темы.

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй В... ховно Соведэй Президиу... энэ оной августын 2-ой ... заар пенсидэ гараһан ... һаа нүхэр **В. А. Са...** Буряадай АССР-эй Минис... нүүдэй Соведэй түрүү... шын орлогшын тушаа... сүлөөлэгдэбэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефону...

Индекс: 670000, г. Ул... Удэ, ул. Ленина, 35, ... фоны: секретариат — 2-6... общественная приемна... 2-58-62.